Projekt

UCHWAŁA NR .....
RADY POWIATU OSTROWIECKIEGO

z dnia ..... 2025 r.

w sprawie uchwalenia „Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Ostrowieckiego na lata 2025-2030”

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3 i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107, 1907), art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283, 1572), Rada Powiatu Ostrowieckiego uchwala co następuje:

§ 1. Uchwala się „Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Ostrowieckiego na lata 2025-2030” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XLII/259/2021 Rady Powiatu Ostrowieckiego z dnia 28 kwietnia 2021 r. w sprawie uchwalenia „Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Ostrowieckiego na lata 2021-2025”.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Ostrowieckiego.

§ 4. Uchwała wychodzi w życie z dniem podjęcia

Przewodniczący Rady

Mariusz Pasternak

Załącznik do uchwały Nr .....
Rady Powiatu Ostrowieckiego
z dnia ..... 2025 r.

POWIATOWA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH POWIATU OSTROWIECKIEGO NA LATA 2025-2030

OSTROWIEC ŚWIĘTOKRZYSKI

2025 rok

Spis treści

I WPROWADZENIE 4
I 1. Wstęp 4
I 2. Podstawa prawna 6
I 3. Kontekst planowania strategicznego 7
1.3.1. Dokumenty na poziomie międzynarodowym 7
1.3.2. Dokumenty na poziomie krajowym 7
I 3.3. Dokumenty na poziomie regionalnym 10
II DIAGNOZA 10
II 1. Lokalizacja 10
II 2. Demografia 16
II 3. Ochrona zdrowia 17
II 4. Piecza zastępcza 19
II 4.1. Rodzinna piecza zastępcza 19
II 4.2. Instytucjonalna piecza zastępcza 20
II 4.3. Usamodzielnienia wychowanków pieczy zastepczej 22
II 4.4. Mieszkania treningowe 22
II 5. Bezrobocie 23
II 6. Przeciwdziałanie przemocy domowej 23
II 6.1. Dane instytucjonalne 23
II 6.2. Ośrodki pomocy społecznej 23
II 6.3. Zasoby pomocowe 26
II 7. Potencjał podmiotów ekonomii społecznej 28
II 8. Oświata 29
II 9. Sytuacja osób z niepełnosprawnością 30
II 9. 1. Orzekanie o niepełnosprawności 30
II 9.2. Udzielone wsparcie zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych 33
II 10. Domy Pomocy Społecznej 38
II 11. Pomoc społeczna 39
II 11. 1. Klienci 39
II 11. 2. Zasoby instytucjonalne pomocy społecznej 40
II 11. 3. Kadra pomocy społecznej 40

II 12. Programy z zakresu polityki społecznej 41
II 12.1. Program „Samodzielność-Aktywność-Mobilność!- Mieszkanie dla absolwenta. ... 41
II 12.2. Program „Samodzielność-Aktywność-Mobilność!- Dostępne mieszkanie 41
II 12.3. Program Wyrównywania Różnic Między Regionami III. 41
II 12.4. Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2026 42
II 12.5. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Powiecie Ostrowieckim na lata 2023- 2028 42
II 12.6. Program Profilaktyczny w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą domową na terenie Powiatu Ostrowieckiego na lata 2024- 2028 43
II 12.7. Program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy dla Powiatu Ostrowieckiego na lata 2022-2027 43
II 13. Badanie ankietowe populacji oraz kadry pomocy społecznej 44
II 13.1. Grupa badana i metodologia 44
II.13. 2. Dorośli mieszkańcy – podsumowanie 45
II 13. 3. Pracownicy instytucji pomocy społecznej 46
III. ANALIZA SWOT 46
IV. WIZJA, MISJA I CELE STRATEGII 49
IV 1. Wizja oraz misja rozwiązywania problemów społecznych 49
IV 2. Cele strategiczne polityki społecznej 50
IV 3. Prognoza zmian społecznych wskutek wdrożenia Strategii 566
V ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ 577
V 1. Realizatorzy 577
V 2. Monitoring, ewaluacja i aktualizacja Strategii 577
V 3. Relewantne programy 577
V 4. Finansowanie Strategii 588
V 5. Upowszechnianie Strategii 588
VI Podsumowanie 588

I WPROWADZENIE

Zmiany społeczno-demograficzne i gospodarcze, dokonujące się we współczesnej Polsce wywołują liczne, często negatywne, konsekwencje dla wielu grup społecznych, powodując ich marginalizację oraz zagrożenie wykluczeniem społecznym. Przede wszystkim należą do nich m.in. osoby i rodziny, które są w obszarze zainteresowań samorządu powiatowego takie jak osoby niepełnosprawne, dzieci i młodzież wychowująca się poza rodziną biologiczną lub wymagająca objęcia wsparciem społecznym, rodziny problemowe, w tym doświadczające przemocy, osoby uzależnione, starsze i samotne oraz będące w trudnej sytuacji życiowej. Pomoc adresowana do tych grup wymaga wszechstronnych, dostosowanych do ich potrzeb, działań poprzez rozwój już istniejących i nowych form wsparcia. Wprowadzaniem i rozwojem tych form wsparcia powinna zajmować się dobrze przygotowana, o wysokich umiejętnościach i kwalifikacjach zawodowych kadra służb społecznych, w tym pomocy i integracji społecznej.

Istotnym elementem prowadzonych działań w w/w zakresie jest także właściwa współpraca zarówno międzyinstytucjonalna, jak i międzysystemowa. W celu skutecznego ograniczania negatywnych skutków zjawisk oraz problemów społecznych należy rozwijać współpracę z organizacjami pozarządowymi, szczególnie zajmującymi się wsparciem i opieką osób w trudnej sytuacji życiowej. Sprawna i długofalowa współpraca instytucji publicznych i organizacji pozarządowych jest szczególnie niezbędna w przypadku pogłębiających się zjawisk występujących w Powiecie Ostrowieckim.

Postępujące wyludnianie się regionu, zwiększająca się liczba osób starszych, postępująca „peryferyzacja" gmin wiejskich przewagą terenów wiejskich brak niezbędnej infrastruktury społecznej i komunikacyjnej prowadzi do zagrożenia wykluczeniem społecznym coraz większych grup ludności. Dlatego też koniecznym staje się wyznaczenie głównych celów strategicznych, które z jednej strony umożliwią władzom Powiatu Ostrowieckiego ograniczenie głównych problemów i zagrożeń społecznych, a z drugiej pozwolą na skuteczną realizację zaplanowanych działań, będących odpowiedzią na wzrastające potrzeby osób i rodzin, oraz tendencje demograficzne i społeczne w Powiecie.

I 1. Wstęp

Zgodnie z zapisami ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, obowiązkiem samorządu powiatowego jest opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniającej cele strategiczne projektowanych zmian, kierunki niezbędnych działań oraz sposoby ich realizacji. Mając na uwadze cele i wyzwania określone w Strategii Rozwoju Powiatu Ostrowieckiego, opracowano Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2025-2030, która uwzględnia kierunki działań wynikające z dokumentów strategicznych – europejskich (Unii Europejskiej), krajowych (ogólnopolskich) i regionalnych (obejmujących Województwo Świętokrzyskie). Istotnymi kierunkami działań Powiatu Ostrowieckiego winny być: włączenie społeczne i integracja społeczna różnych grup społecznych, w tym marginalizowanych, przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym, wsparcie osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym (zwłaszcza starszych i niepełnosprawnych) oraz rozwój różnorodnych usług społecznych dla osób i rodzin

wymagających wsparcia i pomocy. Ze względu na obszar zainteresowań i zadania przypisane samorządowi powiatowemu w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, działania powiatu koncentrują się na:

- ✓ wsparciu osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, w tym rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, ofiar przemocy domowej, dzieci w pieczy zastępczej, usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej;
- ✓ wsparciu osób starszych i niepełnosprawnych poprzez rozwój infrastruktury i usług społecznych, zwiększenie aktywności społecznej, zmiana postaw wobec starzenia się i starości;
- ✓ przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu i ubóstwu osób i rodzin poprzez rozwój usług aktywizacji społecznej i zawodowej, wsparcie podmiotów ekonomii społecznej.

W związku z powyższym wymienione obszary wyznaczają cele strategiczne Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2025-2030, które zamierza się osiągnąć w ramach współpracy z instytucjami publicznymi pomocy społecznej, sądownictwa, policji itp., organizacjami pozarządowymi i podmiotami prywatnymi. Istotny jest też udział samych mieszkańców powiatu, uczestniczących w inicjatywnych własnych, lokalnych oraz realizowanych instytucjonalnie. W niniejszej Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Ostrowieckiego na lata 2025 – 2030 wytyczono najważniejsze kierunki działań w odniesieniu do problemów społecznych zdiagnozowanych na terenie Powiatu Ostrowieckiego. Dokument wskazuje obszary problemowe oraz priorytetowe kierunki postępowania niezbędne do osiągnięcia przyjętych celów.

Niniejszy dokument kontynuuje i rozwija założenia poprzednio przyjętej Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Ostrowieckiego na lata 2021-2025, przyjętej na mocy Uchwały Nr XLII/259/2021 Rady Powiatu Ostrowieckiego z dnia 28 kwietnia 2021 r.

Planowanie strategiczne opiera się na podejściu długofalowym, dążąc do realizacji określonego zakresu celów strategicznych. Jednym z głównych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej jest dokument w formie strategii rozwiązywania problemów społecznych, określający priorytety w działaniach powiatu w zakresie polityki społecznej. Strategia służy również umocowaniu prawnemu konkretnych działań ze strony władz powiatu.

Opracowanie niniejszej strategii zostało poprzedzone przygotowaniem diagnozy sytuacji społecznej, przeprowadzonej metodami:

- ➢ *desk researach* (w oparciu o dokumenty i dane statystyczne zastane w postaci materiałów zgromadzonych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz inne udostępnione przez instytucje z terenu Powiatu, a także GUS),
- ➢ analizy wyników badań ankietowych przeprowadzonych we wrześniu wśród mieszkańców powiatu.

W związku z powyższym przyjęta metodologia odwołuje się do instrumentów partycypacji społecznej i zasady pomocniczości, aby przełamać szablon podziału na zarządzających oraz decydujących o sprawach społecznych przedstawicieli władz oraz mieszkańców jako adresatów podejmowanych rozwiązań w obszarze lokalnej polityki

społecznej. Opracowanie niniejszej Strategii stanowi odpowiedź na rozpoznane konkretne problemy oraz potrzeby mieszkańców, a także urzeczywistnia fundamentalne zasady pomocniczości i solidarności społecznej, korespondując z dokumentami strategicznymi na poziomie powiatu, województwa, kraju oraz Unii Europejskiej, a także wpisując się w aktywny model wielosektorowej polityki społecznej.

Na treść niniejszej Strategia złożyło się pięć zasadniczych części:

- ✓ wprowadzająca (uzasadnienie merytoryczne i prawne),
- ✓ diagnostyczna (diagnoza sytuacji społecznej),
- ✓ analityczna (analiza SWOT w zakresie polityki społecznej),
- ✓ strategiczna (wyznaczenie wizji, misji i celów strategicznych, zadań oraz wskaźników),
- ✓ zarządczej (określenie podstawowych zasad realizacji, monitorowania i finansowania strategii).

I 2. Podstawa prawna

Przyjęcie niniejszej Strategii realizuje obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych na szczeblu powiatu, wynikający wprost z **art. 16b ust. 1 i art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej** (Dz. U. 2024 r., poz. 1283 ze zm.). Szeroka skala problemów społecznych występujących na terenie Powiatu Ostrowieckiego łączy się z koniecznością wzięcia pod uwagę rozlicznych aktów prawnych regulujących działania w sferze polityki społecznej. Są to w szczególności:

- Konstytucja RP z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1491)
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491 ze zm.)
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.)
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49)
- Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2024 r. poz. 338 ze zm.)
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem" (Dz. U. z 2024 r. poz. 1829)
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2024 r. poz. 1576)
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2024 r. poz. 1512)
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 323 ze zm.)
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1993)

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673)
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 978)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939)
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. z 2024 r. poz. 1670)
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 572).

I 3. Kontekst planowania strategicznego

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Ostrowieckiego na lata 2025-2030 koresponduje z postanowieniami zawartymi w dokumentach strategicznych przyjętych na szczeblu międzynarodowym, krajowym oraz regionalnym (wojewódzkim), które opisano w poniższych podrozdziałach.

1.3.1. Dokumenty na poziomie międzynarodowym

- **Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030** przyjęta 25 września 2015 r., w której określono plan służący poprawie życia ludzi na całym świecie. Tak, jak inne państwa OECD, Polska poszukuje obecnie metod na możliwie najpełniejszą realizację założeń Agendy oraz osiągnięcie celów zrównoważonego rozwoju do 2030 r.
- **Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030,** która zakłada za cel na najbliższe 10 lat poprawę życia osób z niepełnosprawnościami w UE i poza nią. Strategia zwraca uwagę, aby osoby niepełnosprawne dysponowały m.in. równymi szansami w dostępie do uczestnictwa z życiu społecznym i gospodarczym, bez ograniczeń w przemieszczaniu się na terenie UE – niezależnie od ich potrzeb w zakresie wsparcia oraz nie doświadczały dyskryminacji.
- **Strategia UE w Dziedzinie Narkotyków na lata 2021-2025** służy m.in. ochronie i promowaniu zdrowia publicznego oraz zwiększeniu kompetencji zdrowotnych. W strategii przyjęto oparte na dowodach, zintegrowane, zrównoważone i multidyscyplinarne podejście do zjawiska narkotyków na szczeblu krajowym, unijnym i międzynarodowym. Na podstawie Strategii UE w Dziedzinie Narkotyków na lata 2021-2025 został przyjęty **Plan działania UE w zakresie narkotyków na lata 2021-2025**, który realizuje założenia i cele strategii, jest zgodny z podejściem w niej przyjętym, opiera się na tych samych dokumentach oraz informacjach.

1.3.2. Dokumenty na poziomie krajowym

- **Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030 -** określa główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju. Głównym celem dokumentu jest poprawa jakości życia Polaków. Osiągnięciu

tego celu mają służyć działania realizowane w trzech obszarach strategicznych: konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji), równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji) oraz efektywności i sprawności państwa. W każdym z tych obszarów strategicznych zostały wytyczone strategiczne cele rozwojowe, które uzupełniono kierunkami interwencji. Do celów rozwojowych zaliczono następujące: wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji; zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym; poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki; wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki; stworzenie Polski Cyfrowej; rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „*workfare state*"; zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska; wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia; zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego; stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej; wzrost społecznego kapitału rozwoju.

1) **Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju na rok 2020 (z perspektywą do 2030 r.).** Ten dokument przyjęty 16 lutego 2016 r. przez Radę Ministrów przyjmuje za cel główny tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Cele szczegółowe to: trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (główne obszary koncentracji działań: reindustrializacja, rozwój innowacyjnych firm, małe i średnie przedsiębiorstwa, kapitał dla rozwoju, ekspansja zagraniczna),
2) rozwój społecznie wrażliwych i terytorialnie zrównoważony (główne obszary koncentracji działań: spójność społeczna, rozwój zrównoważony terytorialnie),
3) skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu (główne obszary koncentracji działań: prawo w służbie obywatelom i gospodarce, instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, e-państwo, finanse publiczne, efektywność wykorzystania środków UE).

- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030** została przyjęta przez Radę Ministrów 14 grudnia 2020 r. Cel główny stanowi: wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Natomiast cele szczegółowe to:
  1) podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych,
  2) poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej,
  3) wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy,
  4) redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.
- **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 –** za cel główny przyjęła wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków, który odnosi się do zagadnień jednego

z obszarów wpływających na osiągnięcie celów SOR: Kapitał ludzki i społeczny. Jest on również powiązany z realizacją działań wskazanych w poszczególnych obszarach dla wszystkich trzech celów szczegółowych Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Cel główny SRKS 2030 doprecyzowują trzy cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy 1:
  Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne;
- Cel szczegółowy 2:
  Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich;
- Cel szczegółowy 3:
  Zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju.

- Polityka społeczna wobec osób starszych 2030, którą Rada Ministrów przyjęła na mocy Uchwałą nr 161 z dnia 26 października 2018 r. Celem jest podnoszenie jakości życia seniorów poprzez umożliwienie im pozostawania jak najdłużej samodzielnymi i aktywnymi oraz zapewnienie bezpieczeństwa. Obszary dotyczące ogółu osób starszych to m.in. kształtowanie pozytywnego postrzegania starości w społeczeństwie, uczestnictwo w życiu społecznym, tworzenie warunków umożliwiających wykorzystanie potencjału osób starszych jako aktywnych uczestników życia gospodarczego i rynku pracy, profilaktyka chorób, promocja zdrowia, zwiększanie bezpieczeństwa fizycznego, tworzenie warunków do solidarności i integracji międzypokoleniowej, a także działania na rzecz edukacji dla starości (kadry opiekuńcze i medyczne), do starości (całe społeczeństwo), przez starość (od najmłodszego pokolenia) oraz edukacja w starości (osoby starsze).
- Program Solidarność Pokoleń. Działania dla zwiększenia aktywności zawodowej osób w wieku 50+ zakłada lepsze wykorzystanie zasobów ludzkich osób w wieku 50 i więcej lat. Zgodnie z postanowieniami Programu działania w tej sferze będą podejmowane w wielu formach: na szczeblu krajowym i w ramach inicjatyw władz regionalnych oraz lokalnych, a także pracodawców. Celem Programu jest osiągnięcie w perspektywie do 2020 r. wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 55-64 lata na poziomie 50%. Głównym beneficjentem i adresatem Programu są osoby powyżej 50-tego roku życia. Działania kierowane będą jednak również do szerszego grona osób w różnym wieku, zarówno do osób w wieku 60+, jak i do osób, które dopiero za kilkanaście lub kilkadziesiąt lat wchodzić będą w wiek przedemerytalny (szczególnie do grupy 45+). Adresatami Programu są również określone grupy i podmioty, takie jak przedsiębiorcy, związki zawodowe, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, publiczne i niepubliczne instytucje rynku pracy, samorządy terytorialne i instytucje administracji rządowej.
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 jest dokumentem strategicznym dla zdrowia publicznego, a więc podstawą działań w tym zakresie. Przyjęcie Narodowego Programu Zdrowia było jednym z głównych założeń ustawy o zdrowiu publicznym, która weszła w życie 3 grudnia 2015 roku. Celem strategicznym Narodowego Programu

Zdrowia na lata 2021-2025, jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu. Cele operacyjne tego Programu obejmują:

- Profilaktykę nadwagi i otyłości;
- Profilaktykę uzależnień;
- Promocję zdrowia psychicznego;
- Zdrowie środowiskowe i choroby zakaźne;
- Wyzwania demograficzne.

I 3.3. Dokumenty na poziomie regionalnym

- **Strategia Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021- 2030** zakłada następujące cele strategiczne:
  - Powszechnie dostępne, wysokiej jakości usługi społeczne;
  - Dostosowana do potrzeb mieszkańców infrastruktura społeczna;
  - Aktywni mieszkańcy zaangażowani w rozwój lokalny;
  - Mieszkańcy regionu włączeni w główny nurt życia społeczno-gospodarczego;
  - Skoordynowany, innowacyjny, kooperatywny system polityki społecznej w regionie
- **Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Świętokrzyskim do 2030 roku –** za cel główny przyjmuje wzrost roli ekonomii społecznej w rozwoju społeczności lokalnych i regionalnych w Województwie Świętokrzyskim. Natomiast cele szczegółowe to:
  - Aktywizowanie mieszkańców i mieszkanek Województwa Świętokrzyskiego do działalności obywatelskiej i ekonomii społecznej;
  - Wzmacnianie reintegracji społecznej i zawodowej osób wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym i podmiotów zaangażowanych w ten proces;
  - Wzrost potencjału i konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych;
  - Wzmocnienie współpracy JST z sektorem ekonomii społecznej;
  - Zwiększenie efektywności systemu wsparcia ekonomii społecznej.
- **Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+** przyjęła trzy cele strategiczne:
  - Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie;
  - Przyjazny dla środowiska i czysty region;
  - Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łącza ludzi.

II DIAGNOZA

II 1. Lokalizacja

Powiat Ostrowiecki został utworzony w 1999 roku w ramach reformy administracyjnej. Siedzibą powiatu jest miasto Ostrowiec Świętokrzyski. Powiat Ostrowiecki zajmuje powierzchnię 617 km^2, co stanowi 5,2 % powierzchni Województwa Świętokrzyskiego.

Rys. 1. Mapa Województwa Świętokrzyskiego – Mapa Powiatu Ostrowieckiego

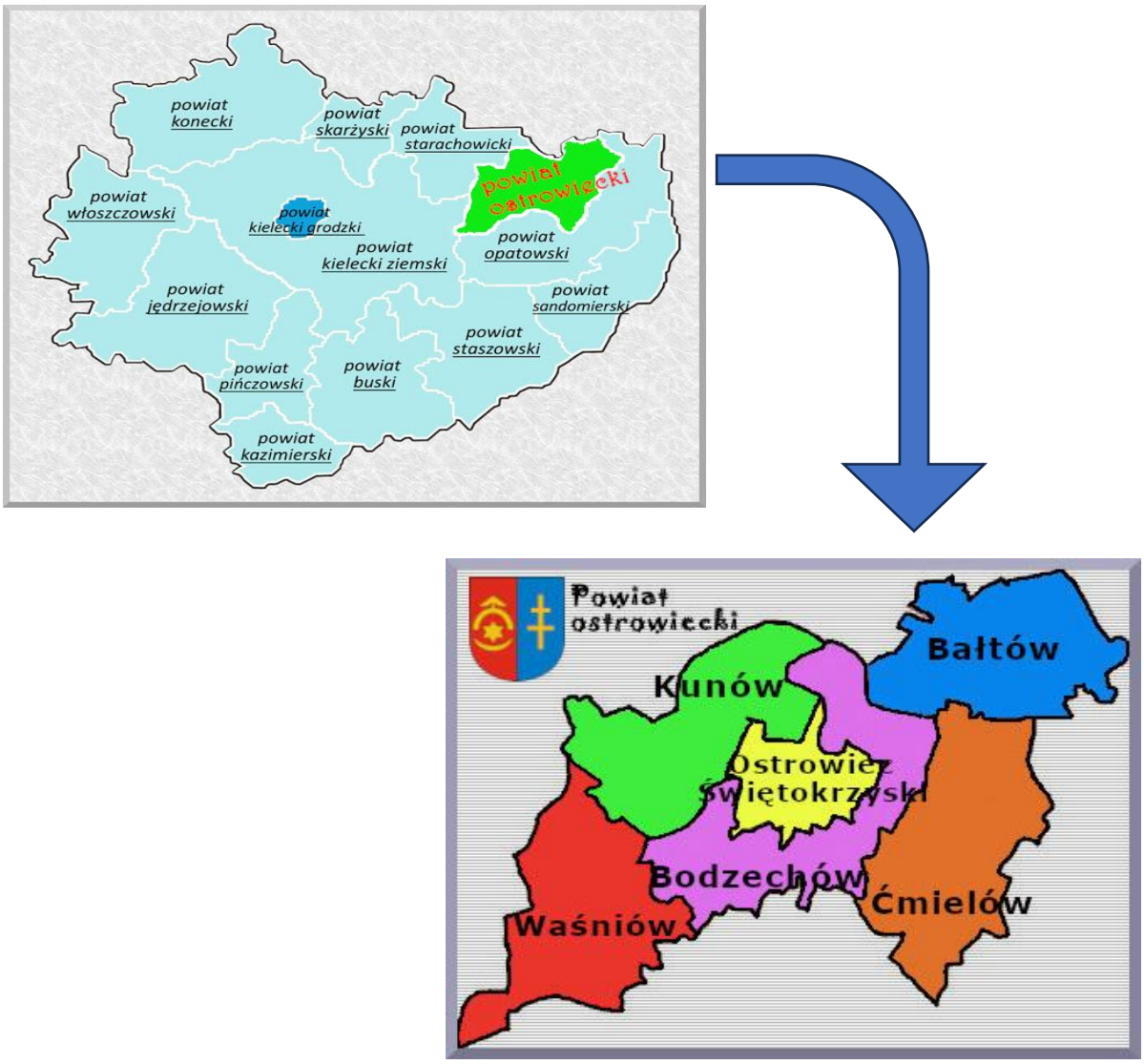

Źródło: www.gminy.pl

W skład Powiatu Ostrowieckiego wchodzą:

- Gmina Bałtów (gmina wiejska) – 105 km^2.
- Gmina Bodzechów (gmina wiejska) – 122 km^2.
- Gmina Ćmielów (gmina miejsko – wiejska) – 118 km^2.
- Gmina Kunów (gmina miejsko – wiejska) – 114 km^2.
- Gmina Ostrowiec Świętokrzyski (gmina miejska) – 46 km^2.
- Gmina Waśniów (gmina wiejska) – 112 km^2.

Powiat Ostrowiecki położony jest w północno – wschodniej części Województwa Świętokrzyskiego, zamieszkuje go ponad 101 tysięcy mieszkańców (stan na 30 czerwca 2022 roku). Jego powierzchnię, kształtują użytki rolne oraz lasy. Pod względem fizyczno-geograficznym powiat usytuowany jest w malowniczej dolinie rzeki Kamiennej, północną granicę stanowi Przedgórze Iłżeckie, południową zaś Wyżyna Sandomierska. Powiat Ostrowiecki

to niezwykle atrakcyjny przyrodniczo mikroregion z unikatowymi formami krajobrazowymi: czystymi rzekami, górami (Góry Świętokrzyskie), bogatymi w różnorodne gatunki lasami.

Miasto i Gmina Ostrowiec Świętokrzyski

Miasto powstałe u schyłku XVI wieku, położone na granicy Przedgórza Iłżeckiego i Wyżyny Opatowsko-Sandomierskiej. W początkach XIX wieku przy wykorzystaniu miejscowych pokładów rudy żelaza i po odkryciu w pobliżu węgla brunatnego powstały na terenie obecnego miasta pierwsze wielkie piece, których kontynuatorem jest dzisiejsza Huta „Ostrowiec". Rozwój przemysłu i rozbudowa miasta związana jest z tworzeniem w okresie międzywojennym na tych terenach Centralnego Okręgu Przemysłowego. Dzisiejszy Ostrowiec zmienia swoje oblicze. Niegdyś znaczący ośrodek przemysłów: hutniczego, odzieżowego, spożywczego, obecnie ma szansę stać się prężnym ośrodkiem turystycznym. Przemawia za tym niezwykle interesujące położenie geograficzno-komunikacyjne. Atutem miasta jest stosunkowo niewielka odległość od ważniejszych większych ośrodków przemysłowo - administracyjnych. Od 1996 roku Ostrowiec Świętokrzyski to również miasto akademickie. Ostrowiec Świętokrzyski jest miastem o interesującym kolorycie, gdzie w niepowtarzalny sposób przenikają się walory historyczne z przyrodniczymi, kulturowe z krajobrazowymi, tworząc jedyny w swoim rodzaju pejzaż.

Miasto i Gmina Ćmielów

Gmina Ćmielów leży na Wyżynie Kielecko – Sandomierskiej, w dorzeczu rzeki Kamiennej. W jej skład wchodzą 24 sołectwa i miasto Ćmielów. Osadnictwo sięga tu ponad 5000 lat. Ówcześni członkowie trudnili się rolnictwem, a także obróbką krzemienia wydobywanego na terenach objętych Rezerwatem Krzemionki. Złoża glinki ceramicznej już od średniowiecza używali garncarze. Kontynuując miejscowe tradycje Jacek Małachowski w 1804 r. założył fabrykę fajansu – której dziś spadkobiercą jest Fabryka Porcelany AS „Ćmielów" znana w świecie ze swojej wysokogatunkowej, cienkościennej porcelany i galanterii figuralnej.

Miasto i Gmina Kunów

Gmina miejsko – wiejska położona przy drodze krajowej nr 9 Warszawa – Rzeszów, w skład której wchodzi 17 sołectw. Miłośnicy przyrody mogą poznać na niewielkim obszarze dwie krainy geobotaniczne, które rozdziela rzeka Kamienna. Na płn. od niej piaszczyste gleby porasta kompleks Lasów Iłżeckich, a na płd. rozciąga się rolnicza kraina wykorzystująca powłokę urodzajnego lessu. Szczególnie piękne są tu głębokie wąwozy i malownicze wysokie skarpy opadające do rzek: Kamiennej i Świśliny. Zachętą do odwiedzin są tu pozostałości zabytkowych założeń przemysłowych Staropolskiego Zagłębia Przemysłowego (XIX w.). Na terenie gminy można spotykać także cenne przykłady kamiennej rzeźby przydrożnej i cmentarnej ze znanego z działalności w ostatnich stuleciach ośrodka kamieniarskiego w Kunowie. Teren gminy jest bardzo bogaty w wąwozy i skarpy, jak chociażby ta niezwykle malownicza w Nietulisku Dużym. W miejscowości tej odkryto ślady kultury łużyckiej, m.in. w postaci wyrobów z brązu.

Gmina Bałtów

Tereny gminy obejmują jeden z najatrakcyjniejszych zakątków Ziemi Świętokrzyskiej – przełomową dolinę Kamiennej przez wapienne skały wysoczyzn Przedgórza Iłżeckiego i Wyżyny Sandomierskiej. Warto zwrócić również uwagę na występujące tu zjawiska krasowe, obrazujące oddziaływanie chemiczne wody na wapienne skały. Na ich powierzchni widoczne są rowki i żłobki, wyrzeźbione zostały osobliwe formy skalne, jaskinie i schroniska, powstały wywierzyska (źródła). Na terenie gminy znajdują się obiekty posiadające wartość zabytkową. W samym Bałtowie warto zwiedzić kilkuhektarowy park dworu Druckich-Lubeckich.

Gmina Bodzechów

Mocno zróżnicowany zarówno pod względem ukształtowania powierzchni jak też gleb obszar gminy tworzy bardzo ciekawą mozaikę geograficzno-przyrodniczą. Tereny mało urodzajne na północ od rzeki Kamiennej pokrywają rozległe kompleksy Lasów Iłżeckich, natomiast na południe dominują lessowe obszary rolnicze Wyżyny Opatowsko-Sandomierskiej. W Rezerwacie Krzemionki uznanym jednocześnie za Narodowy Pomnik Historii, wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, na obszarze 378,79 ha chroni się neolityczną kopalnię krzemienia pasiastego wraz ze śladami wyrobisk powierzchniowych i obozowisk górników, a także rzadkie i chronione gatunki roślin, m.in. wawrzynka główkowego. Kopalnie eksploatowano od ok. 3900-1600 lat p.n.e. Ciekawe krajobrazy spotykamy także na schodzącej do doliny Kamiennej Wyżynie Sandomiersko-Opatowskiej. W terenie lessowym powstały wąwozy i jary oraz głęboko wcięte doliny rzek, strumieni. Siedzibą Urzędu Gminy jest miasto Ostrowiec Świętokrzyski. Powierzchnia gminy wynosi 122,8 km ^{2}. Swoim zasięgiem obejmuje ona 27 sołectw.

Gmina Waśniów

Piękno krainy Waśniowa opisywał już w XVII w. urodzony w miejscowości Gaj pod Waśniowem Wespazjan Kochowski jeden ze znamienitszych twórców doby sarmatyzmu. Jako pierwszy w Polsce, w sposób zamierzony wprowadził do literatury opis krajobrazu. Doceniając walory estetyczne ziemi waśniowskiej utworzono na jej części Jeleniowski Park Krajobrazowy. Miłośnicy zabytków mogą tu spotkać obiekty wzniesione w stylu romańskim, gotyckim i klasycystyczne dworki otoczone zielenią parkowej roślinności. Takiej ilości założeń parkowo-dworskich na tak niewielkim obszarze nie spotkamy poza terenem gminy. Waśniów wzmiankowany jest w XII wieku. Wówczas słynął jako osada targowa, gdzie we wsi Strupie (niegdyś Gaj) urodził się poeta i historyk królewski, Wespazjan Kochowski, którego twórczość stanowiła główne źródło wiedzy Henryka Sienkiewicza podczas pisania "Trylogii". Gmina Waśniów położona jest w północno – wschodniej części województwa świętokrzyskiego i należy do najstarszych miejscowości w województwie świętokrzyskim. Obszar gminy obejmuje 111,29 km^2, z czego 80,6 % stanowią użytki rolne, w których dominują grunty rolne zajmujące 8173 ha. Wysokiej jakości gleby (I, II, III – klasa) sprawiają, że wiodącą branżą gminy jest rolnictwo. Gmina liczy 29 sołectw.

Tabl.1. Powierzchnia, ludność oraz lokaty według gmin Powiatu Ostrowieckiego w latach 2022-2024:

- w 2022 roku.

Wyszczególnienie	Powierzchnia		Ludność		Lokata według	
	w ha	w km ²	ogółem	na 1 km²	powierzchni w ha	liczby ludności
Powiat ostrowiecki (6 gmin)						
gmina miejska						
Ostrowiec Świętokrzyski	4643	46	63932	1377	2046	61
gminy wiejskie						
Bałtów	10504	105	3215	31	1301	2125
Bodzechów	12216	122	12758	104	1025	634
Waśniów	11162	112	6452	58	1183	1348
gminy miejsko-wiejskie						
Ćmielów	11792	118	6861	58	1084	1276
miasto	1334	13	2852	214	x	x
obszar wiejski	10458	105	4009	38	x	x
Kunów	11354	114	9334	82	1146	920
miasto	726	7	2764	381	x	x
obszar wiejski	10628	107	6570	62	x	x

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

- w 2023 roku.

Wyszczególnienie	Powierzchnia		Ludność		Lokata według	
	w ha	w km ²	ogółem	na 1 km²	powierzchni w ha	liczby ludności
Powiat ostrowiecki (6 gmin)						
gmina miejska						
Ostrowiec Świętokrzyski	4643	46	62980	1356	2048	61
gminy wiejskie						
Bałtów	10504	105	3157	30	1299	2139
Bodzechów	12216	122	12771	105	1024	635
Waśniów	11162	112	6380	57	1183	1363
gminy miejsko-wiejskie						
Ćmielów	11792	118	6778	57	1083	1298
miasto	1334	13	2829	212	x	x
obszar wiejski	10458	105	3949	38	x	x
Kunów	11354	114	9245	81	1145	934
miasto	726	7	2739	377	x	x
obszar wiejski	10628	107	6506	61	x	x

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

❖ w 2024 roku.

Wyszczególnienie	Powierzchnia		Ludność		Lokata według	
	w ha	w km²	ogółem	na 1 km²	powierzchni w ha	liczby ludności
Powiat ostrowiecki (6 gmin)						
gmina miejska						
Ostrowiec Świętokrzyski	4643	46	62093	1337	2046	61
gminy wiejskie						
Bałtów	10504	105	3122	30	1297	2123
Bodzechów	12216	122	12664	104	1022	640
Waśniów	11162	112	6315	57	1181	1358
gminy miejsko-wiejskie						
Ćmielów	11792	118	6721	57	1081	1297
miasto	1334	13	2788	209	x	x
obszar wiejski	10458	105	3933	38	x	x
Kunów	11354	114	9143	81	1143	938
miasto	726	7	2699	372	x	x
obszar wiejski	10628	107	6444	61	x	x

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Tabl.2. Powierzchnia, ludność oraz lokaty według powiatów i miast na prawach powiatu województwa świętokrzyskiego w 2024 roku.

Powiaty / miasta na prawach powiatu	Powierzchnia		Ludność		Lokata według	
	w ha	w km²	ogółem	na 1 km²	powierzchni w ha	liczby ludności
WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE						
Powiaty:						
Buski	96790	968	67817	70	134	163
Jędrzejowski	125680	1257	81057	64	72	119
Kazimierski	42216	422	31693	75	298	305
Kielecki	224597	2246	211764	94	5	7
Konecki	113968	1140	73741	65	96	144
Opatowski	91091	911	48394	53	153	240
Ostrowiecki	61671	617	100058	162	251	77
Pińczowski	61290	613	36739	60	255	288
Sandomierski	67588	676	71824	106	229	152
Skarżyski	39541	395	68103	172	303	162
Starachowicki	52341	523	83634	160	278	108
Staszowski	92502	925	68448	74	149	160
Włoszczowski	90638	906	42932	47	154	259
Miasto na prawach powiatu						
Kielce	10965	110	182295	1663	24	18

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

II 2. Demografia

Powiat ostrowiecki liczy 99 429 mieszkańców, z czego 52,3% stanowią kobiety, a 47,7% mężczyźni. W latach 2002-2024 liczba mieszkańców zmalała o 15,5%. Średni wiek mieszkańców wynosi 46,4 lat i jest nieznacznie większy od średniego wieku mieszkańców województwa świętokrzyskiego oraz większy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Prognozowana liczba mieszkańców Powiatu Ostrowieckiego na 2050 rok wynosi 80 169, z czego 41 341 to kobiety, a 38 828 mężczyźni.

Mieszkańcy Powiatu Ostrowieckiego zawarli w 2023 roku 286 małżeństw, co odpowiada 2,8 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,3 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. Jest to więcej od wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz znacznie mniej od wartości dla kraju. 25,9% mieszkańców Powiatu Ostrowieckiego jest stanu wolnego, 54,6% żyje w małżeństwie, 9,2% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,9% to wdowy/wdowcy.

Powiat Ostrowiecki ma ujemny przyrost naturalny wynoszący - 967. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu-9,61 na 1000 mieszkańców powiatu. W 2023 roku urodziło się 459 dzieci, w tym 49,2% dziewczynek i 50,8% chłopców. Na 1000 ludności Powiatu Ostrowieckiego przypada 14.17 zgonów. W 2023 roku zarejestrowano 690 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 1 094 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla powiatu ostrowieckiego -404. W tym samym roku 17 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 5 wymeldowań za granicę- daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 12[1].

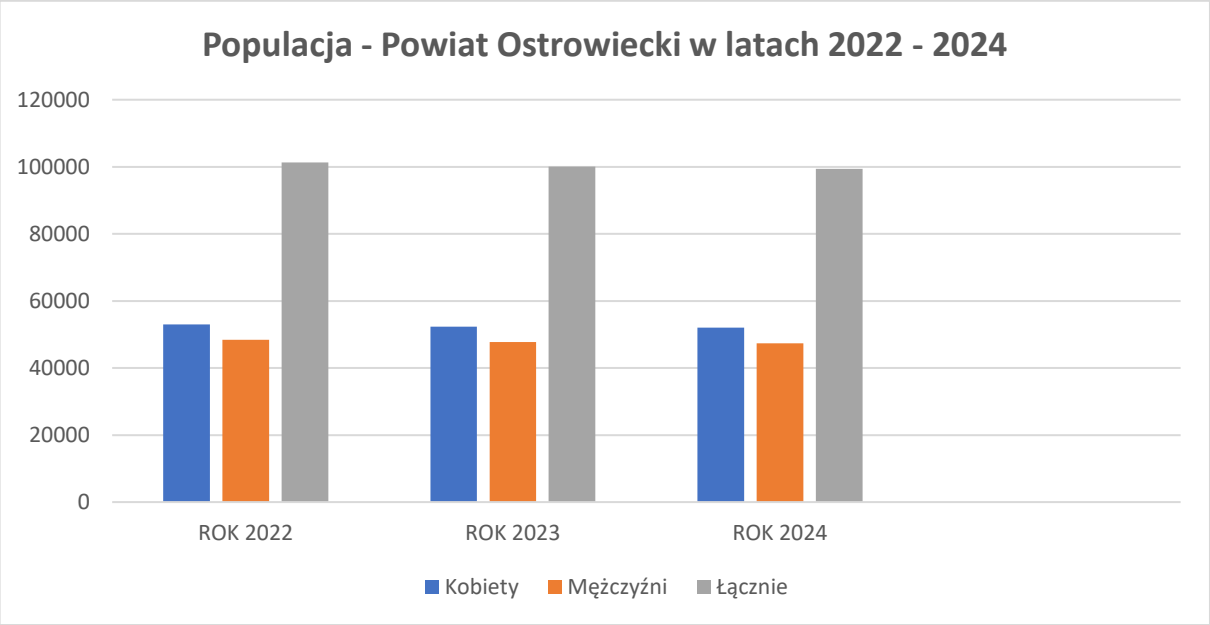

Źródło: GUS 31.12.2024 r. https://www.polskawliczbach.pl/powiat_ostrowiecki

[1] Dane GUS, stan na 31.12.2024 r., więcej: https://www.polskawliczbach.pl/powiat_ostrowiecki#dane-demograficzne.

Prognozowana liczba mieszkańców Powiatu Ostrowieckiego w 2050 roku wynosi 80 169, z czego 41 341 to kobiety, a 38 828 mężczyźni.

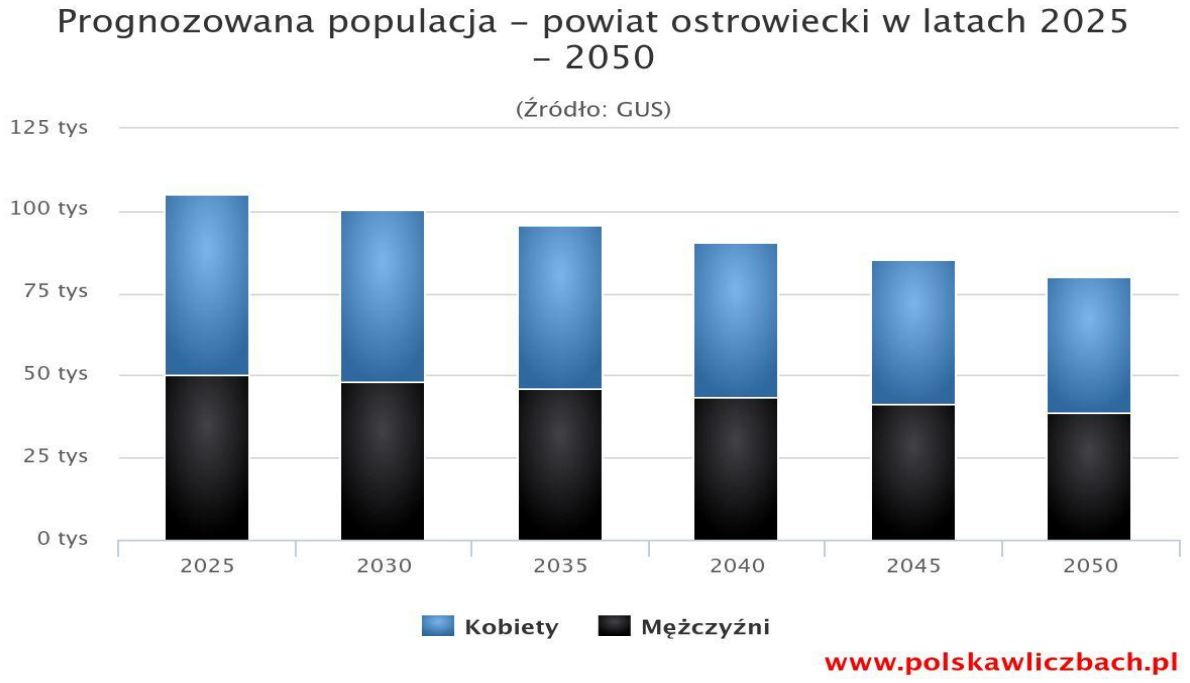

Ponad połowa (57,9%) mieszkańców Powiatu Ostrowieckiego jest w wieku produkcyjnym, 14,6% w wieku przedprodukcyjnym, a 27,5% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

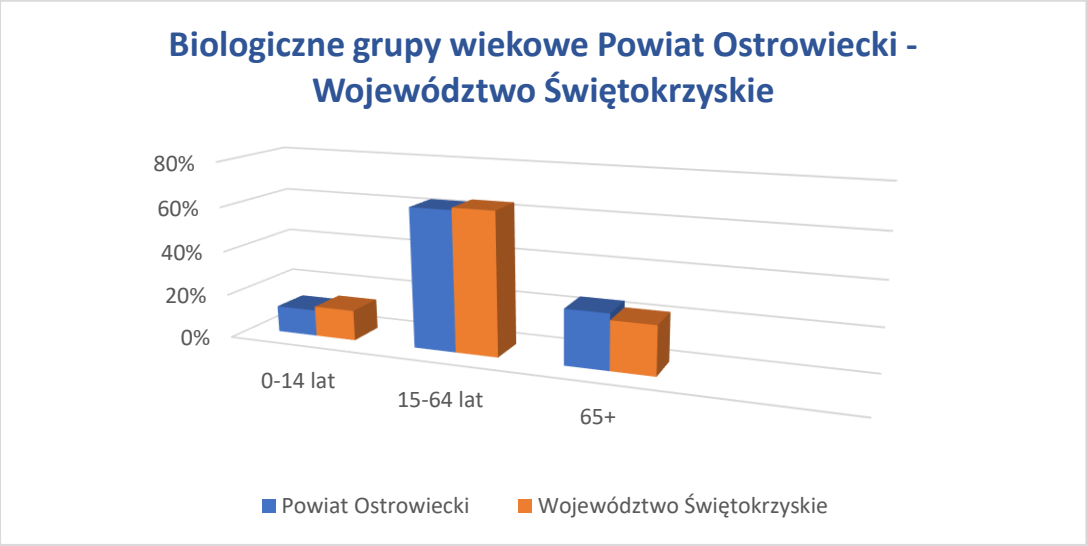

Źródło: GUS 31.12.2024 r. https://www.polskawliczbach.pl/powiat_ostrowiecki

II 3. Ochrona zdrowia

Jednym z podstawowych zagadnień kształtujących jakość życia mieszkańców jest opieka zdrowotna. Organizacja opieki zdrowotnej na terenie Powiatu Ostrowieckiego wychodzi poza

ramy niniejszej Strategii. Jednak jej dostępność oraz prawidłowa jakość świadczonych usług opieki medycznej stanowi warunek prawidłowej realizacji działań na innych obszarach, zwłaszcza w zakresie działań profilaktycznych.

Na terenie Powiatu Ostrowieckiego funkcjonuje 17 podmiotów leczniczych świadczących usługi z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej w tym:

- ✓ 15 niepublicznych podmiotów podstawowej opieki zdrowotnej,
- ✓ 1 gminny zakład opieki zdrowotnej,
- ✓ 1 samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej MSWIA w Kielcach ambulatorium terenowe w Ostrowcu Świętokrzyskim.

Świadczenia zdrowotne służące zachowaniu, ratowaniu i poprawie zdrowia mieszkańców Powiatu Ostrowieckiego realizowane są przez podmioty lecznicze w zakresie:

- ✓ podstawowej opieki zdrowotnej, leczenia stomatologicznego, ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, fizjoterapii i rehabilitacji, leczenia psychiatrycznego i uzależnień,
- ✓ świadczeń nocnej i świątecznej opieki medycznej,
- ✓ rehabilitacji leczniczej, świadczeń opieki długoterminowej w Wielospecjalistycznym Szpitalu w Ostrowcu Świętokrzyskim, opieki paliatywnej i hospicyjnej, świadczeń pielęgnacyjno-opiekuńczych.

Największym podmiotem leczniczym na terenie powiatu jest Wielospecjalistyczny Szpital w Ostrowcu Świętokrzyskim, dla którego podmiotem tworzącym jest Powiat Ostrowiecki. Szpital dysponuje obecnie 17 oddziałami szpitalnymi takimi jak: Anestezjologia i Intensywna Terapia, Chirurgia Ogólna, Chirurgia Urazowo-Ortopedyczna, Ginekologia i Położnictwo, Kardiologia, Neonatologia, Neurologia, Okulistyka, Otolaryngologia, Pediatria, Pulmonologia, Szpitalny Oddział Ratunkowy, Rehabilitacja Ogólnoustrojowa, Neurologiczna Dzienna oraz Urologia.

Ponadto, w ww. szpitalu funkcjonują przychodnie przyszpitalne, świadczące usługi ambulatoryjne w 13 poradniach specjalistycznych:

1. Poradnia Chirurgii Ogólnej,
2. Poradnia Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej,
3. Poradnia Diabetologiczna,
4. Poradnia Endokrynologiczna,
5. Poradnia Kardiologiczna,
6. Poradnia Nefrologiczna,
7. Poradnia Neurologiczna,
8. Poradnia Nocnej i Świątecznej Opieki Zdrowotnej,
9. Poradnia Okulistyczna,
10. Poradnia Otolaryngologiczna,
11. Poradnia Profilaktyki Chorób Piersi,
12. Poradnia Urologiczna,
13. Poradnia Wad Postawy.

II 4. Piecza zastępcza

II 4.1. Rodzinna piecza zastępcza

Rodzina stanowi najlepsze środowisko do życia i wychowania. W sytuacji pojawienia się jakichkolwiek trudności w należytym wypełnianiu obowiązków wynikających z władzy rodzicielskiej, rodzicom należy się wsparcie ze strony państwa. W przypadku, gdy wykorzystane zostaną wszelkie możliwe formy pomocy rodzinie naturalnej i dziecko nadal pozostaje w środowisku, które stwarza realne zagrożenie dla jego życia i dalszego właściwego rozwoju, można zastosować formę zabezpieczenia w postaci pieczy zastępczej. Przy czym, jeżeli to jest możliwe, ma to być środek tymczasowy, a dopiero po wyczerpaniu wszelkich innych możliwości – ostateczny. Dziecko powinno bowiem pozostać w pieczy zastępczej do czasu zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny naturalnej albo do czasu umieszczenia go w rodzinie adopcyjnej. Jednak adekwatnie do indywidualnej sytuacji dziecka, możliwe jest również pozostawienie go w długoterminowym rodzinnym środowisku zastępczym do momentu usamodzielnienia. Zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej regulowane są ustawą z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Na mocy postanowienia sądu dziecko może zostać umieszczone w jednej z dwóch form pieczy zastępczej: Rodzinnej (rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka); Instytucjonalnej (placówki opiekuńczo-wychowawcze).

Kompetencje w zakresie organizacji pieczy zastępczej posiada samorząd powiatowy. W Powiecie Ostrowieckim zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim, do którego należy m.in.: monitorowanie funkcjonowania i jakości sprawowanej opieki nad dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej, wsparcie finansowe, poradnictwo specjalistyczne, organizacja szkoleń i warsztatów oraz kwalifikacja kandydatów na rodziny zastępcze. PCPR w Ostrowcu Świętokrzyskim zatrudnia w tym celu sześciu koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

W latach 2022-2024 o 15,33% wzrosły wydatki ogółem poczynione przez powiat na realizację zadań wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Podczas gdy zmalała (o 7,5%) liczba podopiecznych, którym powiat zapewniał opiekę i wychowanie w rodzinnej pieczy zastępczej, jednocześnie wzrosła (o 29%) liczba podopiecznych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Tab. 3. Wydatki i wychowankowie pieczy zastępczej w latach 2022-2024

ok	Wydatki na zadania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (zł.)			Liczba podopiecznych, którym powiat zapewniał opiekę i wychowanie	
	Środki na RPZ	Środki na IPZ	Łącznie	Małoletni i pełnoletni wychowankowie RPZ	Małoletni z IPZ
2022	2 258 511,14	4 434 231,37	6 692 742,51	172	75
2023	2 999 691,85	5 340 897,53	8 349 589,38	165	97
2024	2 173 849,68	5 545 135,62	7 718 985,30	160	97

Źródło: Sprawozdania roczne z realizacji Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej.

Na terenie Powiatu Ostrowieckiego dzieci wymagające opieki w ramach pieczy zastępczej, są kierowane przez sąd rejonowy postanowieniem do rodzin zastępczych spokrewnionych lub niezawodowych. W przypadku sytuacji interwencyjnych dzieci poniżej 10 r.ż. mają możliwość uzyskania wsparcia w zawodowej rodzinie zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego.

Tab. 4. Dzieci umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2022-2024

Rok	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej			
	Rodzina zastępcza spokrewniona	Rodzina zastępcza niezawodowa	Rodzina zastępcza zawodowa ogółem	Rodzina zastępcza zawodowa, pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego
2022	115	35	3	3
2023	107	30	9	4
2024	113	28	9	4

Źródło: Opracowanie własne sprawozdania PCPR za lata 2022-2024

II.4.2. Instytucjonalna piecza zastępcza

Formami instytucjonalnej pieczy zastępczej są: placówki opiekuńczo-wychowawcze; regionalne placówki opiekuńczo-wychowawcze; interwencyjne ośrodki preadopcyjne. W samorządzie powiatowym instytucjonalną formą pieczy zastępczej są jedynie placówki opiekuńczo-wychowawcze, które dzielą się na placówki typu:

- socjalizacyjnego;
- interwencyjnego;
- specjalistyczno-terapeutycznego;
- rodzinnego.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze to miejsce zapewniające całodobową opiekę, niezbędne potrzeby rozwojowe i bytowe oraz wychowanie dzieci i młodzieży pozbawionych opieki rodzicielskiej, w ramach instytucjonalnej pieczy zastępczej. Dziecko może zostać umieszczone zarówno w placówce opiekuńczo-wychowawczej właściwej dla jego miejsca zamieszkania, jak również działającej w innym Powiecie. Gdy dziecko zostanie umieszczone poza terenem własnego powiatu, to powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka ponosi wydatki na jego utrzymanie na mocy porozumienia zawartego z powiatem prowadzącym placówkę.

W roku 2024 na terenie Powiatu Ostrowieckiego funkcjonowało łącznie **sześć** placówek opiekuńczo – wychowawczych typu socjalizacyjnego, w tym:

- **cztery** Niepubliczne Placówki Opiekuńczo - Wychowawcze prowadzone na zlecenie Powiatu Ostrowieckiego przez Stowarzyszenie ,,Razem" Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Umysłowo:
    - ✓ Nr 1 w Małachowie - 14 miejsc,
    - ✓ Nr 2 w Małachowie - 14 miejsc,
    - ✓ Nr 3 w Małachowie - 14 miejsc,
    - ✓ Nr 4 w Małachowie - 14 miejsc (funkcjonująca od 1 marca 2023 r.)

oraz

- **Jeden** Zespół Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych prowadzony na zlecenie Powiatu Ostrowieckiego składający się z dwóch placówek opiekuńczo - wychowawczych:
  - ✓ Placówka ,,Nasz Dom Nr 1" - 14 miejsc,
  - ✓ Placówka ,,Nasz Dom Nr 2" - 14 miejsc.

Zespół jest jednostką organizacyjną Prowincji Krakowskiej Zgromadzenia Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi.

W latach 2022-2024 wzmocniono działania w zakresie promocji rodzicielstwa zastępczego poprzez zorganizowanie spotkań – wydarzeń rodzinnych, podczas których zaprezentować się mogli rodzicie zastępczy pełniący funkcje opiekuńczo – wychowawcze dla dzieci z terenu Powiatu Ostrowieckiego. Szeroko rozumiane kontakty społeczne realizowane podczas tego typu – ogólnodostępnych dla mieszkańców naszego powiatu spotkań pozwalają na zdobywanie przez mieszkańców uniknięcia stygmatyzowania i zdobycia niezbędnej wiedzy w zakresie zasad organizowania, tworzenia i funkcjonowania rodzin zastępczych spokrewnionych, niezawodowych i zawodowych.

Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnieni w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie posiadają wykształcenie wyższe i mają doświadczenie w pracy z rodziną i dzieckiem. Realizując zadania wynikające z zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, możliwie jak najczęściej odwiedzają „swoje" rodziny zastępcze, prowadzą rozmowy na temat problemów opiekuńczo – wychowawczych oraz zdrowotnych dzieci, sytuacji szkolnej wychowanków oraz trudności na jakie napotykają rodzice zastępczy, czy sukcesy jakie odnoszą w trakcie sprawowania opieki nad przyjętymi dziećmi.

Analizując pracę koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej zauważa się, że wszystkie obecnie funkcjonujące na terenie Powiatu Ostrowieckiego rodziny zastępcze są objęte bardzo dobrą opieką i wsparciem specjalistów. Takie działania pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim w systemie zadaniowego czasu pracy przynoszą efekty w prawidłowo realizowanej opiece oraz wychowaniu dzieci i młodzieży, która musi wychowywać się w rodzinach zastępczych.

Dbając o jak najwyższy standard opieki i wychowania dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej, praca z dzieckiem w placówce opiekuńczo – wychowawczej prowadzona jest zgodnie z planem pomocy dziecku, sporządzonym i realizowanym przez wychowawcę we współpracy z asystentem rodziny, podmiotem organizującym pracę z rodziną. Pracownicy socjalni oraz wychowawcy zatrudnieni w placówkach opiekuńczo – wychowawczych funkcjonujących na terenie Powiatu Ostrowieckiego przez cały 2024 rok utrzymywali stały kontakt z pracownikami jednostek pomocy społecznej, których ustawowym zadaniem jest praca z rodzicami biologicznymi dzieci przebywających w instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej. Współpraca polegała między innymi na wymianie spostrzeżeń, opracowywaniu opinii o dziecku i rodzicach biologicznych oraz na odbudowywaniu rodzinnych więzi między dzieckiem skierowanym przez sąd do pieczy zastępczej, a jego rodzicami biologicznymi. Celem jak najszybszego powrotu dziecka pod opiekę rodziców biologicznych.

II.4.3. Usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej

Wychowankowie, którzy osiągnęli pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej zostają objęci pomocą mającą na celu ich życiowe usamodzielnienie. Wychowankowie objęci procesem usamodzielnienia otrzymują comiesięczną pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki oraz jednorazowo pomoc na usamodzielnienie i pomoc na zagospodarowanie. Pomoc pieniężna dla pełnoletnich osób opuszczających pieczę zastępczą przeznaczona jest na zaspokajanie ważnej życiowej potrzeby osoby usamodzielnianej, w szczególności na polepszenie warunków mieszkaniowych, stworzenie warunków do działalności zarobkowej, w tym podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz pokrywania wydatków związanych z nauką osoby usamodzielnianej. Środki przyznawane są na wniosek osoby usamodzielnianej po przedłożeniu programu usamodzielnienia i wyznaczeniu opiekuna usamodzielnienia. W latach 2022 – 2024 procesem usamodzielnienia objęto 33 wychowanków, którzy opuścili placówki opiekuńczo – wychowawcze różnego typu i młodzieżowe ośrodki wychowawcze oraz 60 wychowanków rodzin zastępczych.

Oprócz wsparcia finansowego wychowankowie mogą również na wniosek złożony w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim uzyskać pomoc niepieniężną w postaci pomocy w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc prawną i psychologiczną a także pomoc w uzyskaniu warunków mieszkaniowych.

Pomoc w uzyskaniu warunków mieszkaniowych jest ważną kwestią dotyczącą wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych pochodzących z Powiatu Ostrowieckiego. Większość wychowanków nie ma możliwości powrotu do domu rodzinnego, a nawet w niektórych przypadkach powrót taki nie jest wskazany. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim przy współpracy z gminą Ostrowiec Świętokrzyski pozyskało w latach 2022-2024 dla wychowanków siedem lokali mieszkalnych na terenie miasta Ostrowca Świętokrzyskiego.

II.4.4. Mieszkania treningowe

Na podstawie art. 19 pkt. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Powiat Ostrowiecki za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim prowadzi dwa mieszkania treningowe o powierzchniach: 47,68 m2 oraz 47,95 m2. Jedno z mieszkań zostało przeznaczone dla usamodzielnianych trzech dziewcząt, drugie dla trzech chłopców. W skład każdego z mieszkań wchodzą: dwa pokoje, kuchnia, łazienka z WC oraz korytarz wejściowy.

Z mieszkania treningowego mogą korzystać usamodzielniani pełnoletni wychowankowie z terenu powiatu opuszczający rodzinę zastępczą lub placówkę opiekuńczo – wychowawczą, którzy ze względu na trudną sytuację życiową potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w życiu codziennym. Mieszkanie ma charakter treningowy tj. świadczenia usług polegających na nauce, rozwijaniu lub utrwalaniu w zakresie samoobsługi, zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych, efektywnym zarządzaniu czasem, prowadzeniu gospodarstwa domowego, załatwianiu spraw urzędowych, utrzymywaniu więzi rodzinnych, uczestnictwie

w życiu społeczności lokalnej, poszukiwaniu pracy. Celem tej formy pomocy jest wspieranie samodzielności i odpowiedzialności młodych ludzi.

W latach 2022-2024 ze wsparcia w mieszkaniach korzystało 8 wychowanków, w tym 4 dziewczęta oraz 4 chłopców. Wszyscy przebywający w mieszkaniach mieli możliwość korzystania z poradnictwa specjalistycznego prowadzonego w Powiatowym Centrum Pomocy Społecznej w Ostrowcu Świętokrzyskim.

II 5. Bezrobocie

Porównując stopę bezrobocia rejestrowanego w latach 2022-2024 obserwuje się:

- dla Powiatu spadek 0,1 punktu procentowego;
- dla Województwa spadek o 0,1 punktu procentowego;
- dla Polski bez zmian od 2023 roku;
- zauważalnie wyższą (o 4,8 punktu procentowego) stopę bezrobocia na terenie powiatu w porównaniu ze średnią dla kraju.

Tab. 5. Stopa bezrobocia według stanu na koniec grudnia w latach 2022 – 2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Stopa bezrobocia w Powiecie	9,2	9,9	9,8
Stopa bezrobocia w Województwie	7,5	7,5	7,4
Stopa bezrobocia w kraju	5,1	5,0	5,0

Źródło: GUS 31.12.2024 r.

II 6. Przeciwdziałanie przemocy domowej

II 6.1. Dane instytucjonalne

Przemoc domowa uważana jest za bardzo istotny i jednocześnie złożony problem społeczny. Najczęściej ofiarami przemocy są kobiety, dzieci czy też osoby starsze, niepełnosprawne. Osoby doznające przemocy niechętnie przyznają się do występowania takiego problemu wewnątrz rodziny. Zjawisko przemocy domowej występuje w każdej grupie społecznej, niezależnie od poziomu wykształcenia osób, wieku czy też sytuacji materialnej.

Przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie oraz podporządkowanie sobie drugiej osoby. Zawsze narusza prawa i dobra osobiste osoby pokrzywdzonej. Osoba stosująca przemoc wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.).

Przemoc domowa jest zjawiskiem złożonym, bardzo trudnym do zbadania, jednoznacznego określenia skali oraz rozmiaru jej występowania. Pomimo prowadzonych przez powiat kampanii oddziałujących na świadomość społeczeństwa, konferencji i dyskusji poświęconych temu zjawisku, przemoc domowa nadal często traktowana jest jako sprawa skrywana w czterech ścianach domu i bardzo krępująca osobę jej doświadczającą. Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej obligują instytucje i służby społeczne do podejmowania różnorodnych działań w tym zakresie. Działania podejmowane na rzecz osób

krzywdzonych powinny opierać się na zasadzie interdyscyplinarności, pozwalającej na objęcie osób dotkniętych przemocą spójną, różnorodną i dostosowaną do potrzeby pomocą.

Na terenie powiatu ostrowieckiego przeciwdziałaniem zjawisku przemocy domowej zajmują się głównie jednostki takie jak: policja, ośrodki pomocy społecznej oraz Gminne Komisje do Spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działające przy OPS.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim w ramach działalności prowadzi Punkt Interwencji Kryzysowej **(PIK)** którego zadaniem jest realizacja działań o charakterze interwencji kryzysowej miedzy innymi udzielenie wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego (socjalnego, prawnego i psychologicznego). Mieszkańcy Powiatu Ostrowieckiego będący w kryzysie, dotknięci przemocą domową, mogą uzyskać wsparcie psychologa, terapeuty uzależnień oraz prawnika. Specjaliści udzielają bezpłatnych porad mieszkańcom z terenu Powiatu Ostrowieckiego. Beneficjenci mogą również skorzystać ze wsparcia i porad pracowników tut. Centrum. Informacje dotyczące funkcjonowania PIK zostały przekazane do wszystkich instytucji udzielających osobom wsparcia w tym zakresie (MOPS, GOPS, OPS, Policja, itp.), zamieszczone zostały również na stronie internetowej PCPR.

Na przestrzeni dwóch lat o 47% wzrosła ogólna liczba sporządzonych „Niebieskich Kart". W tym najczęściej procedura ta jest wszczynana przez pracowników MOPS w Ostrowcu Świętokrzyskim – w tej puli znalazły się również przypadki procedur wszczętych nie zakończonych w roku 2023. Najczęściej przemocy domowej doznają kobiety, w drugiej kolejności, a zdecydowanie najmniej odnotowuje się przypadki mężczyzn doznających przemocy domowej.

Liczba „Niebieskich Kart", które powtórnie są realizowane w danym roku, wzrosła o 47,82%. Przemoc domowa zdecydowanie najczęściej przybiera formę przemocy fizycznej lub psychicznej.

Tab. 6. Procedura „Niebieskie Karty" i przypadki przemocy domowej na terenie Powiatu Ostrowieckiego w latach 2022-2024

Liczba sporządzonych w roku „Niebieskich Kart" ogółem, w tym przez przedstawicieli:	2022 r.	2023 r.	2024 r.
	190	185	280
MOPS w Ostrowcu Św.	133	128	205
OPS Ćmielów	8	10	13
GOPS Bodzechów	15	25	25
GOPS Waśniów	8	5	13
M-GOPS Kunów	9	15	18
GOPS Bałtów	0	2	6
Placówki oświatowe	17	0	0
Liczba procedowanych w roku „Niebieskich Kart" ogółem, w tym, w których osobą doznającą przemocy jest:	316	383	737
dziecko	124	137	325
kobieta	263	215	381
mężczyzna	27	31	65

Liczba procedowanych w roku „Niebieskich Kart" ogółem, w tym, w których sprawca był pod wpływem	119	96	188
alkoholu	118	96	183
środków odurzających	1	0	5
Liczba zakończonych „Niebieskich Kart" ogółem	277	187	235
Liczba „Niebieskich Kart", które powtórnie są realizowane w danym roku	46	58	68
Formy stosowanej przemocy			
fizycznej	261	227	219
psychicznej	256	239	250
seksualnej	16	13	11
w formie zaniedbania	4	11	33

Źródło: Sprawozdania własne PCPR Ostrowiec Świętokrzyski

II 6.2. Ośrodki pomocy społecznej

Pomoc społeczną na poziomie gmin organizują wójtowie, burmistrzowie (prezydenci miast). Organy te realizując zadania pomocy społecznej współpracują, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Ośrodki pomocy społecznej to jednostki organizacyjne realizujące zadania z zakresu pomocy społecznej w gminie. Na terenie Powiatu Ostrowieckiego funkcjonują ośrodki pomocy społecznej oraz Centrum Usług Społecznych (CUS) w gminie Ostrowiec Świętokrzyski (powstały na bazie mops). Centra usług społecznych to nowe jednostki organizacyjne gminy - instytucja lokalnej polityki społecznej, której zadaniem jest służenie rozwojowi i integracji usług społecznych organizowanych i świadczonych na poziomie lokalnym. Zadanie CUS-u to świadczenie usług dla mieszkańców gminy bez względu na dochód i sytuację społeczną w sposób zindywidualizowany.

Głównymi zadaniem pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnych sytuacji życiowych, pomoc w usamodzielnieniu, umożliwienie beneficjentom życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, między innymi poprzez zapewnienie osobom nie posiadającym dochodu lub o niskim dochodzie - dochodu na poziomie interwencji socjalnej. Ważnym elementem funkcjonowania w/w ośrodków jest również zapewnienie właściwej opieki osobom starszym oraz osobom niepełnosprawnym.

Dominującymi problemami w gminach Powiatu Ostrowieckiego na podstawie analizy danych ujętych w strategiach rozwiązywania problemów społecznych są **bezrobocie, niepełnosprawność, przemoc oraz problemy w wypełnianiu ról społecznych i rodzicielskich**. Działania powiatu w zakresie niwelowania niekorzystnych zjawisk społecznych w związku z powyższym ukierunkowane będzie na podejmowanie różnych inicjatyw we współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi.

W zakresie bezrobocia działania powiatu polegać będą na realizowaniu przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy zadań takich jak: organizowanie prac interwencyjnych, prac społecznie-użytecznych, szkoleń kwalifikacyjnych, przekwalifikowaniu osób długotrwale bezrobotnych, współudział w programach realizowanych z EFS, wspieranie rozwoju

przedsiębiorczości, dostosowywanie kierunków kształcenia w szkołach średnich do potrzeb lokalnego rynku pracy.

Dla niepełnosprawnych mieszkańców działania powiatu skupiać się będą na tworzeniu klubu seniora oraz tworzeniu warunków jak najlepszej opieki dla osób przewlekle chorych somatycznie i psychicznie w domach pomocy społecznej, tworzeniu dziennych domów opieki, dostosowaniu pomieszczeń, budynków dla osób niepełnosprawnych, organizacji szkoleń zawodowych, imprez rekreacyjno-sportowych dla osób niepełnosprawnych, angażowaniu osób niepełnosprawnych w życie społeczne, zacieśnianie współpracy między instytucjami i organizacjami na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych.

Problemem wśród mieszkańców Powiatu Ostrowieckiego generującym szereg problemów jest również nadużywanie alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych. Dlatego też działania powiatu będą zmierzać w kierunku m.in. promowania pozytywnych zmian zachowań i postaw mieszkańców wobec używek, oferowanie osobom dotkniętym i zagrożonym problemem uzależnienia pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej, profilaktyki w zakresie uzależnień (w szczególności dla dzieci i młodzieży), w tym tworzenie warunków do powstania pozalekcyjnych klubów i szkolnych kół zainteresowań w oparciu o bazę szkolną, sportową i centra kultury jako alternatywy dla spędzania czasu wolnego, rozwój systemu edukacji oraz poprawa dostępu do edukacji polegającej na promocji zdrowego stylu życia, udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą domową.

W zakresie przeciwdziałania przemocy domowej powiat będzie kontynuował dotychczasowe działania podejmowane w tym zakresie takie jak między innymi prowadzenie Programu Korekcyjno – Edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową, a ponadto planuje rozszerzyć działalność Punktu Interwencji Kryzysowej dla ofiar przemocy domowej o poradnictwo specjalistów w zakresie psychoterapeutycznym oraz psychiatrycznym.

Ważnym i skutecznym elementem systemu pomocowego dla osób będących w kryzysie było by uruchomienie Powiatowego Telefonu Zaufania dla mieszkańców powiatu.

Działania powiatu będą ukierunkowane na zapobieganie kryzysom rodziny ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży, w tym na rozwój partnerstwa lokalnego w zakresie wspierania rodziny w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz ofiar przemocy i wsparcia rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, współpracy z kuratorami, sądami rodzinnymi, podejmowanie interwencji w sytuacjach zagrażających dzieciom.

II 6.3. Zasoby pomocowe

W realizacji zadań wynikających z przyjętego Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Powiecie Ostrowieckim na lata 2021 – 2026 uczestniczą:

- Starostwo Powiatowe w Ostrowcu Świętokrzyskim;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim;
- Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Ostrowieckiego;

- Centrum Usług Społecznych w Ostrowcu Świętokrzyskim;
- Komenda Powiatowa Policji w Ostrowcu Świętokrzyskim;
- Prokuratura Rejonowa w Ostrowcu Świętokrzyskim;
- Placówki oświatowe z terenu Powiatu Ostrowieckiego;
- Zakłady Opieki Zdrowotnej, w tym Poradnie ds. Uzależnień;
- Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Organizacje pozarządowe;
- Sąd Rejonowy w Ostrowcu Świętokrzyskim;
- Centrum Aktywności Lokalnej w Ostrowcu Świętokrzyskim.

Powiat Ostrowiecki na mocy porozumienia nowo zawartego w dniu 2 września 2024 roku przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim współpracuje od 2021 roku ze Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy Domowej w Gorzycach. Przedmiotem rzeczonego porozumienia jest współpraca Stron w zakresie świadczenia usług na rzecz osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej, w szczególności dotkniętych przemocą domową, poprzez zapewnienie bezpiecznego schronienia na mocy ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w postaci 4 miejsc hostelowych w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia z możliwością zwiększenia tej liczby w przypadku rodziny. Osobami uprawnionymi do korzystania z takiej pomocy są osoby z terenu Powiatu Ostrowieckiego bez względu na posiadany dochód. Ośrodek SOW w Gorzycach zapewnia:

- całodobowy okres pobytu, z uwzględnieniem sytuacji rodzinnej;
- pomieszczenie do spania, łazienkę – odpowiednio jedno pomieszczenie na pięć osób, wspólne pomieszczenie do pobytu dziennego (świetlica), wspólną kuchnię oraz pralnię z suszarnią;
- miejsce do nauki, wypoczynku i zabawy dzieci;
- zaopatrzenie na środki higieny osobistej, środki czystości oraz wspomagamy wyżywienie;
- terapię indywidualną ukierunkowaną na wsparcie osób doznających przemocy domowej;
- prowadzenie grup terapeutycznych dla osób przebywających w Ośrodku;
- udzielanie konsultacji wychowawczych, poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, socjalnego;
- opracowanie diagnozy rodziny oraz diagnozy sytuacji dziecka;
- udzielenie wsparcia w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej związanej z występowaniem przemocy w rodzinie;
- zajęcia kompensacyjno – wyrównawczych dla dzieci z trudnościami szkolnymi.

Dodatkowo działania ośrodka rozszerzone są o monitoring funkcjonowania osób po opuszczeniu placówki w miejscu zamieszkania, udzielanie informacji, porad oraz pomocy interwencyjnej – telefonicznie i stacjonarnie. W okresie zabezpieczonym umową z SOW nie zaszła konieczność objęcia takim wsparciem żadnej osoby/rodziny.

II 7. Potencjał podmiotów ekonomii społecznej

Przez podmioty ekonomii społecznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 Ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 113) należy rozumieć:

a) spółdzielnię socjalną,
b) warsztat terapii zajęciowej oraz zakład aktywności zawodowej,
c) centrum integracji społecznej oraz klub integracji społecznej,
d) spółdzielnię pracy, w tym spółdzielnię inwalidów i spółdzielnię niewidomych, oraz spółdzielnię produkcji rolnej,
e) organizację pozarządową, o której mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571), z wyjątkiem partii politycznych, europejskich partii politycznych, związków zawodowych i organizacji pracodawców, samorządów zawodowych, fundacji utworzonych przez partie polityczne i europejskich fundacji politycznych,
f) podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1, 2 lub 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;

Lokalny trzeci sektor jest relatywnie bardzo rozbudowany i zróżnicowany, gdyż zawiera w sobie stowarzyszenia rejestrowe i zwykłe, koła gospodyń wiejskich, ochotnicze straże pożarne i fundacje. Ponadto ich profil działań statutowych obejmuje szeroki zakres celów ze sfery kultury, sztuki, sportu, rekreacji, promocji i rozwoju regionu, ekologii, turystyki, integracji mieszkańców. Działania tych podmiotów są adresowane do wielu grup społecznych – od dzieci, po ogół mieszkańców, kobiet, seniorów i osób w kryzysie.

Ponadto należy wziąć pod uwagę, że władze samorządowe prowadzą stałą kooperację finansową i pozafinansową z lokalnym trzecim sektorem w oparciu o coroczne programy współpracy Powiatu Ostrowieckiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Celem głównym Programu na rok 2025 jest budowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez aktywizację społeczności lokalnej i rozwijanie współpracy samorządu powiatowego z organizacjami pozarządowymi w zakresie zlecania i realizacji zadań publicznych oraz wspólnego określania kierunków i form wzajemnej współpracy. Od 01 stycznia 2025 r. na terenie Ostrowca Świętokrzyskiego rozpoczęły działalność dwie Spółdzielnie Socjalne Osób Prawnych pod nazwą „ Zieleniec" oraz „Czyste Strefy". Celem w/w spółdzielni jest aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Funkcjonowanie tych spółdzielni pozwoliło na pozyskanie 20-tu nowych miejsc pracy dla osób długotrwale bezrobotnych. Przedmiotowe spółdzielnie zajmują się:

- Spółdzielnia Socjalna „Czyste Strefy" zajmie się utrzymaniem czystości i porządku na terenie Ostrowca Świętokrzyskiego oraz powiatu ostrowieckiego.
- Spółdzielnia Socjalna „Zieleniec" będzie odpowiedzialna za pielęgnację zieleni miejskiej, zadrzewienia oraz utrzymanie terenów zielonych.

W procesie rekrutacji uczestników tego procesu pomaga Kielecko - Ostrowiecki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej.

II 8. Oświata w Powiecie Ostrowieckim

Zadania oświatowe powiatu realizowane były w ramach sieci szkół ponadpodstawowych oraz placówek oświatowych, która w stosunku do roku poprzedniego nie uległa zmianom. Sieć ta obejmowała następujące jednostki:

- ✓ 4 licea ogólnokształcące, w tym liceum ogólnokształcące mistrzostwa sportowego,
- ✓ 4 technika,
- ✓ 4 szkoły branżowe I stopnia (szkoła branżowa w Zespole Szkół nr 3 nie prowadziła kształcenia),
- ✓ Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii,
- ✓ Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy,
- ✓ Zespół Szkół Specjalnych,
- ✓ Bursa Szkolna,
- ✓ Ognisko Pracy Pozaszkolnej,
- ✓ Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.

Powiatową sieć szkół ponadpodstawowych uzupełniały szkoły niepubliczne:

- ✓ Katolickie Liceum Ogólnokształcące;
- ✓ Niepubliczne Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Konarskiego;
- ✓ Niepubliczne Technikum ZDZ im. Tadeusza Kościuszki.

Potrzeby w zakresie kształcenia dla dorosłych zabezpieczone były poprzez powiatową jednostkę jaką jest Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego, które w swojej strukturze obejmuje technikum, szkołę branżową I stopnia, liceum ogólnokształcące dla dorosłych, branżową szkołę II stopnia. Ponadto w sieci szkół publicznych powiatu znajduje się także LO dla Dorosłych w Zespole Szkół Ogólnokształcących.

Ogólna liczba uczniów kształcących się na terenie powiatu wykazuje w ostatnich latach wahania, lecz biorąc pod uwagę tylko dane początkowe i końcowe widać przyrost o około 2,3 %. W roku szkolnym 2023/2024 zauważono odwrócenie tendencji i więcej jest uczniów w liceach ogólnokształcących niż technikach.

Tab. 7. Uczniowie w szkołach prowadzonych przez Powiat Ostrowiecki w podziale na typ szkoły

Typ szkoły	Rok szkolny 2021/2022		Rok szkolny 2022/2023		Rok szkolny 2023/2024	
	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Liczba oddziałów
Liceum ogólnokształcące	1612	54	1714	60	**1972**	**69**
Technikum	1542	56	1733	61	**1695**	**62**
Szkoła Branżowa	449	22	328	20	**437**	**25**
Szkoła podstawowa	228	28	203	32	**172**	**30**
Szkoła specjalna Przysposabiająca do pracy	41	9	38	8	**34**	**14**
Razem	**3872**	**169**	**4089**	**181**	**4310**	**200**

Źródło: Raport o stanie Powiatu Ostrowieckiego

Jednostki oświatowe położone na terenie gmin

Zadania oświatowe gmin realizowane były w ramach sieci przedszkoli, szkół podstawowych oraz placówek oświatowych, która w stosunku do roku poprzedniego nie uległa zmianom. Sieć ta obejmowała następujące jednostki:

W Gminie Ostrowiec Świętokrzyski:

- ✓ 19 przedszkoli, w tym 9 przedszkoli publicznych oraz 10 przedszkoli niepublicznych,
- ✓ 20 szkół podstawowych, w tym 14 szkół publicznych oraz 6 szkół niepublicznych,

W Gminie Ćmielów:

- ✓ 2 przedszkola, w tym 1 przedszkole samorządowe i 1 przedszkole niepubliczne,
- ✓ 3 publiczne szkoły podstawowe.

W Gminie Bałtów:

- ✓ 2 publiczne szkoły podstawowe.

W Gminie Waśniów:

- ✓ 4 publiczne szkoły podstawowe.

W Gminie Kunów:

- ✓ 2 publiczne przedszkola,
- ✓ 4 publiczne szkoły podstawowe.

W Gminie Bodzechów:

- ✓ 5 przedszkoli, w tym 3 publiczne przedszkola oraz 2 przedszkola niepubliczne,
- ✓ 5 publicznych szkół podstawowych.

Potrzeby w zakresie kształcenia specjalnego dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną zabezpieczone są poprzez prowadzenie zajęć edukacyjnych w 5 szkołach podstawowych specjalnych, w tym 2 szkoły niepubliczne oraz 1 niepubliczne przedszkole specjalne.

II 9. Sytuacja osób z niepełnosprawnością

II 9. 1. Orzekanie o niepełnosprawności

Zarządzeniem Nr 14/99 Starosty Ostrowieckiego z dnia 30 czerwca 1999 r. powołano Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Ostrowcu Świętokrzyskim swoim zasięgiem obejmuje mieszkańców Powiatu Ostrowieckiego, realizuje zadania z zakresu administracji rządowej, dotyczącej orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, wydaje orzeczenia o:

a. niepełnosprawności osób, które nie ukończyły 16 rok życia,
b. stopniu niepełnosprawności osób, które ukończyły 16 rok życia,
c. wskazania do ulg i uprawnień osób posiadających orzeczenie o inwalidztwie lub niezdolności do pracy.

Członków powiatowego zespołu powołuje i odwołuje Starosta na wniosek przewodniczącego zespołu. W posiedzeniach składu orzekającego uczestniczy co najmniej dwóch specjalistów – członków zespołu orzekającego, z których jeden to lekarz sprawujący jednocześnie funkcję przewodniczącego składu orzekającego, drugim członkiem może być: pedagog, psycholog, pracownik socjalny, doradca zawodowy. W roku 2024 w Powiatowym

Zespole do Spraw Orzekania w Ostrowcu Świętokrzyskim orzekało 9 lekarzy z różną specjalizacją:

- ✓ 5 lekarzy ogólnych: medycyny rodzinnej, medycyny pracy, chorób wewnętrznych,
- ✓ 1 lekarz neurolog,
- ✓ 1 lekarz pediatra,
- ✓ 1 lekarz reumatolog,
- ✓ 1 lekarz okulista,
- ✓ w roku 2024 do składu orzekającego powołany został lekarz psychiatra.

Na przestrzeni lat 2022-2024 wzrosła o 6,46% liczba wydanych orzeczeń o przyznaniu stopnia niepełnosprawności, a o 27,73% liczba wydanych legitymacji.

Tab.8. Liczba przyjętych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Ostrowcu Świętokrzyskim wszystkich wniosków w sprawie wydania orzeczeń w latach 2022-2024

Lp.	*Rok*	*Wnioski o niepełnosprawność*	*Wnioski o stopień niepełnosprawności*	*Razem*
1	2022	242	5843	6085
2	2023	289	5930	6219
3	2024	347	5951	6298

Źródło: opracowanie własne

Tab.9. Liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w latach 2022 – 2024 dla osób przed 16 rokiem życia.

Lp.	*Rodzaj wydanych orzeczeń*	*2022*	*2023*	*2024*
1	Wydane orzeczenia o odmowie ustalenia niepełnosprawności	2	3	3
2	Wydane orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	56	34	9
3	Wydane orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	163	272	302
	Razem:	**221**	**309**	**314**

Źródło: opracowanie własne

Tab.10. Liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w latach 2022 -2024 osób po 16 roku życia

Lp.	*Rodzaj wydanych orzeczeń*	*2022*	*2023*	*2024*
1	Wydane orzeczenia z określeniem stopnia niepełnosprawności	5387	5720	5060
2	Wydane orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	11	3	3
3	Wydane orzeczenia o odmowie ustalenia stopnia niepełnosprawności	122	76	72
	Razem:	**5520**	**5799**	**5135**

Źródło: opracowanie własne

Tab.11. Liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w latach 2022 -2024 osób przed 16 rokiem życia w podziale na gminy.

Lp.	*Gminy*	*2022*	*2023*	*2024*
1	Bałtów	7	5	5
2	Bodzechów	19	39	34
3	Ćmielów	13	21	19
4	Kunów	14	22	34
5	Waśniów	11	19	25
6	Ostrowiec Świętokrzyski	116	171	177
	Ogółem:	**180**	**277**	**294**

Źródło: opracowanie własne

Tab.12. Osoby zaliczone do stopnia niepełnosprawności prawomocnym orzeczeniem lub wyrokiem sądu w podziale na gminy z jednym symbolem niepełnosprawności.

Lp.	*Gminy*	*2022*	*2023*	*2024*
1	Bałtów	102	108	75
2	Bodzechów	439	469	310
3	Ćmielów	214	198	144
4	Kunów	296	321	219
5	Waśniów	178	197	136
6	Ostrowiec Świętokrzyski	2364	2402	1567
	Ogółem:	**3593**	**3695**	**2451**

Źródło: opracowanie własne

Tab.13. Liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w latach 2022-2024 ze względu na poziom wykształcenia.

Lp.	*Wykształcenie*	*2022*	*2023*	*2024*
1	mniej niż podstawowe	165	132	71
2	podstawowe i gimnazjalne	490	580	498
3	zasadnicze	1294	1366	1090
4	średnie	1329	1495	1306
5	wyższe	618	644	632
	Ogółem:	**3896**	**4217**	**3597**

Źródło: opracowanie własne

Tab.14. Liczba osób posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w latach 2022-2024 według zatrudnienia

Lp.	*Stan według zatrudnienia*	*2022*	*2023*	*2024*
1	pracujący	303	522	1146
2	niepracujący	3593	3695	2451
	Ogółem:	**3896**	**4217**	**3597**

Źródło: opracowanie własne

Tab.15. Liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności z uwzględnieniem stopnia i przyczyny niepełnosprawności w latach 2022 – 2024.

Lp.	Symbol przyczyny niepełnosprawności	2022 r.			2023 r.			2024 r.		
		Stopień niepełnosprawności			Stopień niepełnosprawności			Stopień niepełnosprawności		
		znaczny	umiarkowany	lekki	znaczny	umiarkowany	lekki	znaczny	umiarkowany	Lekki
1	01-U	24	17	6	24	17	2	25	21	0
2	02-P	114	285	10	177	300	6	194	266	2
3	03-L	13	167	16	19	162	13	12	140	7
4	04-O	36	101	39	51	125	16	46	123	28
5	05-R	399	2151	237	640	2210	142	533	2083	110
6	06-E	18	93	4	14	66	2	16	71	1
7	07-S	442	767	30	482	718	14	415	648	16
8	08-T	126	94	7	110	93	4	103	69	4
9	09-M	235	167	3	261	173	5	233	151	2
10	10-N	497	424	13	635	348	3	525	351	7
11	11-I	93	214	15	108	242	12	97	226	9
12	12-C	9	9	0	8	14	0	7	16	0

Źródło: opracowanie własne

Tab.16. Liczba wydanych kart parkingowych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności dla osób uprawnionych w latach 2022-2024.

Rok	Liczba złożonych wniosków o wydanie karty parkingowej	Liczba wydanych kart parkingowych
2022	839	834
2023	1128	1053
2024	1120	1182

Źródło: opracowanie własne PCPR

II 9.2. Udzielone wsparcie z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Powiat Ostrowiecki wsparcie osób niepełnosprawnych realizuje przede wszystkim w oparciu o ustawę o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w ramach: rehabilitacji zawodowej, mającej na celu aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych, poprzez: udzielanie osobom niepełnosprawnym jednorazowo środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej; dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę na wyposażenie stanowisk pracy, szkoleń i wynagrodzenia osób niepełnosprawnych; finansowanie kosztów przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych; rehabilitacji społecznej, mającej na celu aktywizację społeczną osób niepełnosprawnych, poprzez: dofinansowanie uczestnictwa

osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych; dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, realizowanych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych; zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze; dofinansowanie tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej; dofinansowania sportu, kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych. Środki na udzielanie pomocy finansowej osobom niepełnosprawnym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim otrzymuje z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON). Środki finansowe są przeznaczane na potrzeby osób niepełnosprawnych obejmujące sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz dofinansowanie likwidacji barier technicznych, architektonicznych i w komunikowaniu się. PCPR w Ostrowcu Świętokrzyskim zapewnia również wsparcie finansowe dla osób niepełnosprawnych, korzystających z turnusów rehabilitacyjnych.

Powiat Ostrowiecki uczestniczy w realizacji programu, finansowanego ze środków PFRON, pn. „Aktywny Samorząd", którego celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w wieku aktywności zawodowej w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. W ramach realizacji tego programu osoby niepełnosprawne mają możliwość: skorzystania z dofinansowania kosztów: zakupu i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, uzyskania prawa jazdy kategorii B i sprzętu elektronicznego, zakupu wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym i utrzymania jego sprawności technicznej, zakupu protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, a także opieki nad dzieckiem oraz uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym.

Realizacją w/w zadań zajmuje się usytułowany w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim Dział Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych. Realizuje on następujące działania:

- Dofinansowywanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych;
- Dofinansowywanie zadań z zakresu sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych;
- Dofinansowywanie zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów;
- Dofinansowywanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych;
- Dofinansowywanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej.

W poniższych siedmiu tabelach przedstawiono dane na temat działań wspierających osoby niepełnosprawne, podjętych przez PCPR w Ostrowcu Świętokrzyski w latach 2022-2024. W tym czasie wzrósł do 99,99% procent wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.

Tab.17. Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Ostrowieckiego w latach 2022-2024

Wskaźniki	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Planowane przeznaczenie środków finansowych	8 693 711,00 zł	11 358 976,00 zł	12 930 953,00 zł
Wypłacone środki finansowe (do 31 GRUDNIA)	8 638 374,16 zł	11 357 942, 54 zł	12 889 104,12 zł
% wykorzystania	99,36%	99,99%	99,68%

Źródło: Sprawozdania roczne PCPR z realizacji „Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2026".

Na terenie Powiatu Ostrowieckiego działają 3 Warsztaty Terapii Zajęciowej, a liczba osób korzystających z ich oferty wzrosła o 11%. Natomiast o 26% wzrosła łączna pula środków na dofinansowanie kosztów działania Warsztatów Terapii Zajęciowej.

Tab.18. Dofinansowanie kosztów działania Warsztatów Terapii Zajęciowej w latach 2022-2024

Rok	Liczba		Koszty działania WTZ (zł)		
	WTZ	Osób korzystających	Dofinansowane ze środków PFRON	Dofinansowane ze środków Powiatu	Razem
2022	3	190	4 920 240,00	546 698,40	5 466 938,40
2023	3	210	6 194 160,00	688 237,20	6 882 397,20
2024	3	210	7 076 160,00	786 240,00	7 862 400,00

Źródło: Sprawozdania roczne PCPR z realizacji „Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2026".

O 59% wzrosła łączna liczba osób (niepełnosprawnych i ich opiekunów) korzystających z dofinansowania uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych. W tym samym czasie do 100% wzrósł procent wykorzystania środków przeznaczonych na ten cel.

Tab.19. Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych w latach 2022-2024

Wyszczególnienie osób	Ilość osób	Kwoty wypłaconych dofinansowań (zł)	Razem (zł)	Limit środków wydatkowanych z PFRON (zł)	% wykorzystania
ROK 2022					
Osoby dorosłe	433	732 983,93	897 149,14	917 498,71	97,78
Opiekunowie	138	164 165,21			
Dzieci i młodzież	36	64 909,00	105 772,00	105 772,00	100
Opiekunowie	34	40 863,00			
RAZEM	**641**	**1 002 921,14**	**1 002 921,14**	**1 023 270,71**	**98,01**
ROK 2023					
Osoby dorosłe	759	1 411 596,00	1 668 418,00	1 668 418,00	100

Opiekunowie	194	256 822,00			
Dzieci i młodzież	36	71 623,20	106 748,73	106 748,73	100
Opiekunowie	27	35 125,53			
RAZEM	1016	1 775 166,73	1 775 166,73	1 775 166,73	100
ROK 2024					
Osoby dorosłe	673	1 415 703,00	1 704 732,75	1 705 780,00	99,94
Opiekunowie	195	289 029,75			
Dzieci i młodzież	25	57 096,00	93 651,00	93 651,00	100
Opiekunowie	24	36 555,00			
RAZEM	917	1 798 383,75	1 798 383,75	1 799 431,00	99,94

Źródło: Sprawozdania roczne PCPR z realizacji zadań PFRON.

Liczba osób, która skorzystała z dofinansowania zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze wzrosła o 33,31%.

Tab.20. Dofinansowanie zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

Wyszczególnienie osób	Liczba osób	Kwoty udzielonych dofinansowań (zł)	Limit środków finansowych z PFRON (zł)
ROK 2022			
Osoby dorosłe	1094	1 516 792,70	1 633 090,12
Dzieci i młodzież	48	116 297,42	
RAZEM	1142	1 633 090,12	
ROK 2023			
Osoby dorosłe	1103	1 934 379,09	2 101 497,14
Dzieci i młodzież	54	167 118,05	
RAZEM	1157	2 101 497,14	
ROK 2024			
Osoby dorosłe	1544	3 003 373,54	3 169 268,75
Dzieci i młodzież	56	165 091,88	
RAZEM	1600	3 168 465,42	

Źródło: Sprawozdania roczne PCPR z realizacji „Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2026".

Do najczęściej likwidowanych barier należą bariery techniczne. Liczba zlikwidowanych barier ogółem (architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych) wzrosła w omawianym okresie o 36,9%, a łączna kwota środków wydatkowanych na to zadanie wzrosła o 46,3%.

Tab.21. Dofinansowanie likwidowania barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych

	Bariery architektoniczne	Bariery w komunikowaniu się	Bariery techniczne	RAZEM
ROK 2022				
Liczba osób	10	10	33	53
Kwota (zł.)	183 430,95	33 348,34	106 069,61	322 848,90
ROK 2023				
Liczba osób	7	18	31	56
Kwota (zł.)	94 652,92	56 635,32	115 686,74	266 974,98

ROK 2024				
Liczba osób	25	25	34	84
Kwota (zł)	399 048,18	68 164,20	133 912,32	601 124,70

Źródło: Sprawozdania roczne PCPR z realizacji „Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2026".

Liczba osób dorosłych niepełnosprawnych, które otrzymały dofinansowanie ze środków PFRON na udział w wydarzeniach z zakresu sportu, kultury, rekreacji i turystyki wzrosła o 23,67%.

Tab.22. Dofinansowanie ze środków PFRON sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych w latach 2022-2024

	Liczba osób dorosłych niepełnosprawnych	Liczba zawartych umów	Łączna kwota udzielonych dofinansowań	Wykorzystane środki PFRON	% wykorzystania
2022	283	7	88 820,00	88 820,00	100
2023	350	6	99 650,00	99 650,00	100
2024	400	6	180 000,00	180 000,00	100

Źródło: Sprawozdania roczne PCPR z realizacji „Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2026".

Liczba złożonych ofert przez organizacje pozarządowe na realizację zadań ze środków PFRON w otwartych konkursach ofert na realizację zadań publicznych powiatu z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych wzrosła, i tym samym wzrosła liczba zrealizowanych ofert.

Tab. 23. Zadania zlecone organizacjom pozarządowym ze środków PFRON w otwartym konkursie ofert na realizację zadania publicznego Powiatu Ostrowieckiego w latach 2022-2024

Rok	Liczba złożonych ofert	Liczba zrealizowanych ofert	Łączna kwota przeznaczona na realizację zadań	Wydatkowane środki
2022	7	6	20 000,00	19 989,00*
2023	3	3	20 566,40	20 566,40
2024	15	11	64 970,25	64 970,25

Źródło: Sprawozdania roczne PCPR z realizacji „Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2026".

** Kwota 11,00 zł. została zwrócona z tytułu niewykorzystanej części dotacji.*

II 10. Domy Pomocy Społecznej

Na terenie Powiatu Ostrowieckiego funkcjonują **dwa Domy Pomocy Społecznej,** z czego jeden jest przeznaczony dla 164 osób przewlekle chorych somatycznie położony przy ul. Grabowieckiej 7, a drugi dla 151 osób przewlekle psychicznie chorych kobiet i mężczyzn usytułowany na os. Słonecznym 49.

Dom Pomocy Społecznej przy ul. Grabowieckiej 7 w Ostrowcu Świętokrzyskim przeznaczony jest dla osób przewlekle somatycznie chorych. Dom jest kompleksem dwóch budynków: przy ul. Długiej oraz przy ul. Grabowieckiej z przeznaczeniem dla 164 osób, jest wyposażony w niezbędny sprzęt rehabilitacyjny. Do dyspozycji mieszkańców są: pokoje dziennego pobytu, pracownie terapii zajęciowej, kaplica, pokoje gościnne oraz podręczne kuchenki. Dom zapewnia całodobową opiekę, realizację niezbędnych potrzeb bytowych, oraz zajęć usprawniających i terapeutycznych. Mieszkańcy uczestniczą w zabawach, wycieczkach, spotkaniach integracyjnych i turnusach rehabilitacyjnych.

Dom Pomocy Społecznej na os. Słonecznym 49 w Ostrowcu Świętokrzyskim jest placówką zapewniającą całodobową opiekę dla 151 osób przewlekle psychicznie chorych. Budynek trzykondygnacyjny, wyposażony w windę oraz przystosowany do korzystania przez osoby niepełnosprawne. Dom oferuje pokoje mieszkalne wyposażone zgodnie z obowiązującym standardem. Do dyspozycji mieszkańców są również pomieszczenia wspólnego użytku, takie jak pracownie terapeutyczne, punkt biblioteczny, kaplica, świetlica czy sala rehabilitacyjna. Placówka aktywnie komunikuje się z otoczeniem poprzez profil Facebook oraz stronę internetową, gdzie regularnie zamieszczane są informacje o bieżących wydarzeniach i inicjatywach.

Domy Pomocy Społecznej są tradycyjną formą pomocy w zakresie całodobowej opieki nad osobami niezdolnymi do samodzielnej egzystencji, które pomimo zastosowania wszelakich form pomocy, nie można przystosować w pełni do samodzielnego życia w miejscu ich zamieszkania z uwagi na wiek, schorzenia, sytuację życiową oraz sytuację rodzinną, mieszkaniową i materialna. Domy pełnią funkcję ośrodków rozwoju dla swoich mieszkańców.
Liczba miejsc dostępnych łącznie w obu DPS-ach pozostaje stała, podczas gdy średnia liczba osób korzystających z ich oferty przekraczała w latach 2022 - 2023 przyznany limit i pozostawała na bardzo zbliżonym poziomie. W roku 2024 przyjęto zasadę nie umieszczania w Domach pensjonariuszy ponad tzw. limit miejsc. Dlatego też z uwagi na ten fakt poniższa tabela wykazuje spadek liczby osób korzystających z takiego wsparcia. Wg stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. na miejsca w domach pomocy społecznej oczekiwało 2 osoby, w tym:

- dla osób przewlekle psychicznie chorych – 1 osoba (kompletowanie dokumentacji),
- dla osób somatycznie chorych – 1 osoba (kompletowanie dokumentacji).

Tab.24. Pensjonariusze DPS-ów w latach 2022-2024

Rok	Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca		Liczba miejsc w DPS	Liczba osób korzystających
	DPS w Ostrowcu Św., os. Słoneczne 49	DPS w Ostrowcu Św., ul. Grabowiecka 7		
2022	3 895,20 zł	3 999,22 zł	315	376
2023	4 487,26 zł	4 430,07 zł	315	382
2024	5 394,94 zł	5 386,03	315	313

Źródło: Dane własne za lata 2021-2024 PCPR.

W roku 2024 sytuacja związana z ruchem mieszkańców w domach pomocy społecznej w stosunku do ostatnich lat uległa zmianie. Zmalało zainteresowanie możliwością umieszczania osób w domach pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych. Na uwagę zasługuje fakt, że stany zdrowia osób umieszczanych w ostatnim czasie w tego typu domach są coraz cięższe i trudniejsze do świadczenia właściwej opieki i pielęgnacji. Do Domów coraz częściej kierowane są osoby samotne (nie posiadające żadnej rodziny), nie poruszające się samodzielnie, wymagające pomocy osób drugich w czynnościach dnia codziennego, w zaawansowanym wieku i w bardzo złym stanie zdrowia. Najdłużej na umieszczenie oczekuje się do domu pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych z uwagi na typ schorzeń osób kierowanych do tego typu placówki i małą rotacją pensjonariuszy.

II 11. Pomoc społeczna

II 11. 1. Klienci

Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia na terenie Powiatu Ostrowieckiego ogółem wzrosła o 2,05 punktu procentowego w ciągu ostatnich trzech lat.

Tab.25. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na terenie powiatu ogółem w latach 2022-2024

Rok	Liczba osób	Odsetek mieszkańców powiatu
2022	3219	3,14%
2023	4313	4,29%
2024	5126	5,19%

Źródło: Oceny zasobów pomocy społecznej za lata 2021-2024 – sprawozdania własne PCPR.

Natomiast liczba rodzin i osób w rodzinach korzystająca ze wsparcia PCPR w latach 2022-2023 wykazuje duże wahania. Najwięcej rodzin i osób w rodzinach skorzystało ze wsparcia w 2018 r., a najmniej w 2024.

Tab.26. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystająca ze wsparcia PCPR w latach 2022-2024

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2022	8	18
2023	7	16
2024	6	10

Źródło: Oceny zasobów pomocy społecznej za lata 2022-2024

Z kolei wskaźnik deprywacji lokalnej na terenie Powiatu Ostrowieckiego stale utrzymuje się na porównywalnym poziomie.

Tab. 27. Wskaźnik deprywacji lokalnej na terenie Powiatu Ostrowieckiego w latach 2022-2024

Rok	Wskaźnik deprywacji lokalnej
2022	2,36 %
2023	2,46 %
2024	2,38 %

Źródło: Oceny zasobów pomocy społecznej za lata 2022-2024

II 11. 2. Zasoby instytucjonalne pomocy społecznej

Pomoc społeczna to nie tylko wsparcie finansowe osób i rodzin potrzebujących pomocy, ale także pomoc instytucjonalna, świadczona przez placówki pomocy społecznej. W Powiecie Ostrowieckim prowadzą działalność następujące instytucje pomocy społecznej, finansowane z budżetu powiatu:

- niepubliczne placówki opiekuńczo – wychowawcze
- warsztaty terapii zajęciowej,
- domy pomocy społecznej,
- mieszkania treningowe,
- środowiskowy dom samopomocy,
- punkt interwencji kryzysowej,
- ognisko pracy pozaszkolnej.

II 11. 3. Kadra pomocy społecznej

Stan liczebny kadry ogółem jednostek organizacyjnych pomocy społecznej na terenie Powiatu Ostrowieckiego wykazuje nieznaczne wahania na przestrzeni lat. Zestawiając ze sobą dane krańcowe, widać wzrost o 5,2%.

Tab.28. Kadra pomocy społecznej na terenie Powiatu Ostrowieckiego w latach 2022-2024

Zatrudnieni	Liczba osób		
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ogółem we wszystkich rodzajach placówek	231	225	244
Kierownicy, dyrektorzy, zastępcy	11	11	11

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej za l.2022-2024

Spośród 48 pracowników zatrudnionych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w pełnym wymiarze czasu pracy (etat), 37 osób posiada wyższe wykształcenie (mgr), 2 osoby z wyższym wykształceniem (mgr inż.), 2 osoby z wyższym wykształceniem (licencjat), 5 osób z posiada wykształcenie średnie oraz 2 osoby mają wykształcenie zawodowe. Specjalizację I-go

oraz II-go stopnia w zawodzie pracownika socjalnego posiada 1 pracownik socjalny. Wśród pracowników 7 osób posiada specjalizację z organizacji pomocy społecznej.

II 12. Programy z zakresu polityki społecznej

II 12.1. Program „Samodzielność-Aktywność-Mobilność!- Mieszkanie dla absolwenta.

PCPR w Ostrowcu Świętokrzyskim jest realizatorem tego programu od 2022 roku. Podstawą prawną realizacji programu jest artykuł 47 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz uchwała Rady Nadzorczej PFRON nr 4/2022 z dnia 27 kwietnia 2022 roku w sprawie zatwierdzenia programu, którą zmieniono uchwałą Rady Nadzorczej PFRON nr 4/2023 z dnia 31 stycznia 2023 roku. W 2023 r. w ramach realizacji w/w programu nie wpłynął żaden wniosek do systemu SOW, tym samym żaden wniosek nie był zarejestrowany w Systemie Obsługi Wsparcia. W związku z powyższym w 2023 roku nie zawarto żadnych umów z Beneficjentami programu i nie wypłacono żadnych środków finansowych PFRON przeznaczonych na realizację programu. Jednocześnie należy nadmienić, że przyznane środki PFRON na realizację programu mogą być wydatkowane w latach 2022 - 2026.

II 12.2. Program „Samodzielność-Aktywność-Mobilność!- Dostępne mieszkanie

W 2023 roku Powiat Ostrowiecki realizował program „Samodzielność-Aktywność-Mobilność!" - Dostępne Mieszkanie, którego realizatorem od 2022 roku jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim. Podstawą prawną realizacji programu jest artykuł 47 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz uchwała Rady Nadzorczej PFRON nr 5/2022 z dnia 27 kwietnia 2022 roku w sprawie zatwierdzenia programu, która została zmieniona uchwałą Rady Nadzorczej PFRON nr 3/2023 z dnia 31 stycznia 2023 roku. W 2023 r. w ramach realizacji w/w programu nie wpłynął żaden wniosek do systemu SOW, nie zawarto żadnych umów z beneficjentami programu, nie wypłacono żadnych środków finansowych. Jednocześnie należy nadmienić, że przyznane środki PFRON na realizację programu mogą być wydatkowane w latach 2022-2025.

II 12.3. Program Wyrównywania Różnic Między Regionami III.

Celem strategicznym programu jest wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych, zamieszkujących regiony słabo rozwinięte gospodarczo i społecznie w dostępie do rehabilitacji zawodowej i społecznej. Środki stanowiące budżet trzeciej edycji programu są wykorzystywane na działania mające na celu wyrównywanie różnic między regionami i w obszarze rehabilitacji osób niepełnosprawnych, w tym na likwidację barier w urzędach i placówkach edukacyjnych lub środowiskowych domach samopomocy oraz wielorodzinnych budynkach mieszkalnych. Zakres wsparcia obejmuje umożliwianie osobom niepełnosprawnym poruszanie się i komunikowanie, likwidację barier transportowych m.in. przez dostosowanie środków transportu do obsługi

i przewożenia osób niepełnosprawnych oraz aktywizację zawodową tych osób. W 2023 roku beneficjenci ubiegali się o pomoc finansową w ramach następujących obszarów: Obszar B - likwidacja barier w urzędach powiatowych i gminnych, placówkach edukacyjnych lub środowiskowych domach samopomocy w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania. Obszar D - likwidacja barier transportowych w warsztatach terapii zajęciowej lub placówkach służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych prowadzonych przez organizacje pozarządowe, gminy lub powiaty (ŚDS, DPS, SOSW). Obszar F - tworzenie warsztatów terapii zajęciowej oraz przeciwdziałanie degradacji infrastruktury istniejących WTZ. Maksymalne dofinansowanie ze środków PFRON na realizację każdego projektu wynosi do: Obszar B - 55% kosztów realizacji projektu, do 35 % w budynkach starostw i gmin, Obszar D – 85% kosztów realizacji projektu, Obszar D - 95 % kosztów realizacji projektu w obszarze D - samochody dla WTZ, Obszar F - 80 % kosztów realizacji projektu. W 2023 roku do PCPR wpłynęło 8 projektów na łączną wnioskowaną kwotę 982.884,60 zł, w tym 6 projektów w ramach obszaru D, 1 projekt w ramach obszaru B i 1 projekt w ramach obszaru F. Jeden z Beneficjentów nie spełniał wymogów, aby ubiegać się o dofinansowanie, natomiast dla jednego z projektów PFRON z powodu ograniczonych środków nie przyznał dofinansowania. W dniu 22 czerwca 2023 r. Powiat Ostrowiecki podpisał dwie umowy z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na: Realizację przez samorząd powiatowy „Programu wyrównywania różnic między regionami III" w obszarach B, D i F dla 6 projektów na kwotę 786.885,94 zł – w tym 19.192,34 zł to koszty obsługi projektów.

II 12.4. Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2026

Głównym założeniem Programu jest wyrównanie szans i zapewnienie równych praw osobom z niepełnosprawnościami, przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu, poprawa jakości, życia oraz przeciwdziałanie ich dyskryminacji. Program został przyjęty uchwałą Rady Powiatu Ostrowieckiego Nr XLII/260/2021 z dnia 28 kwietnia 2021 roku.

II 12.5. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Powiecie Ostrowieckim na lata 2023- 2028

Głównym celem Programu jest wyeliminowanie (ograniczenie) zjawiska przemocy domowej poprzez zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej poprzez ukierunkowanie działań na osobę doznającą przemocy, świadków przemocy oraz edukowanie osób stosujących przemoc i korygowanie ich agresywnych postaw i zachowań.

Program realizowany jest przez instytucje takie, jak: Starostwo Powiatowe w Ostrowcu Świętokrzyskim, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim, ośrodki pomocy społecznej i zespoły interdyscyplinarne z terenu Powiatu Ostrowieckiego, Komenda Powiatowa Policji w Ostrowcu Świętokrzyskim. W ramach współpracy, w sposób pośredni Program jest realizowany przez Prokuraturę Rejonową w Ostrowcu Świętokrzyskim, Sąd Rejonowy w Ostrowcu Świętokrzyskim, Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną w Ostrowcu

Świętokrzyskim, stowarzyszenia i fundacje, kościoły i związki kościelne, placówki oświatowe oraz zakłady opieki zdrowotnej. Program został przyjęty uchwałą Rady Powiatu Ostrowieckiego Nr LXXVII/468/2023 Rady Powiatu Ostrowieckiego z dnia 17 listopada 2023 r.

II 12.6. Program Profilaktyczny w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą domową na terenie Powiatu Ostrowieckiego na lata 2024- 2028

Celem Programu profilaktycznego w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą domową na terenie Powiatu Ostrowieckiego to określenie zadań oraz kierunków związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej, głównie poprzez zwrócenie uwagi na właściwą profilaktykę ze szczególnym uwzględnieniem działań w środowisku dzieci i młodzieży.

Cele szczegółowe, to:

- ✓ Zwiększenie świadomości społecznej na temat przemocy domowej.
- ✓ Edukacja i promowanie prawidłowych metod wychowawczych i postaw rodzicielskich wzmacniających pozytywne relacje rodzinne.
- ✓ Pomoc rodzinom dysfunkcyjnym, w których występują trudności opiekuńczo - wychowawcze.
- ✓ Poprawa kompetencji kadr instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej.
- ✓ Informowanie o możliwościach uzyskania wsparcia w sytuacjach kryzysowych proponowanego przez instytucje oraz organizacje pozarządowe.

Program skierowany jest w głównej mierze do:

- ➢ Rodzin zagrożonych przemocą, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci;
- ➢ Rodzin dotkniętych przemocą;
- ➢ Służb pomocy społecznej, oświaty, policji, sądów, organizacji pozarządowych, służby zdrowia;
- ➢ Lokalnej społeczności.

Koordynatorem Programu na terenie Powiatu Ostrowieckiego jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim. Realizacja zadań określonych w Programie odbywała się na zasadzie współpracy z innymi jednostkami, organizacjami pozarządowymi funkcjonującymi na terenie Powiatu Ostrowieckiego Program został przyjęty Uchwałą Nr LXXX/492/2023 Rady Powiatu Ostrowieckiego z dnia 28 grudnia 2023 r.

II 12.7. Program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy dla Powiatu Ostrowieckiego na lata 2022-2027

Opracowanie powiatowego programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy, stanowi część powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, jest zadaniem samorządu powiatu i wynika z artykułu 9 ust. I pkt. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Problematyka związana z bezrobociem jest bardzo złożona i wymaga ciągłej analizy wielu obszarów. Dlatego tez istotne jest, aby działania podejmowane w kierunku aktywizacji zawodowej oraz przeciwdziałania bezrobociu

nie były chaotyczne i przypadkowe. Powinny uwzględniać problemy oraz specyfikę lokalnego rynku pracy oraz koncentrować się na najważniejszych obszarach, tak aby usprawnić działania na rzecz zmniejszenia stopy bezrobocia przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniej efektywności zatrudnieniowej i kosztowej. Powiatowy Program Promocji Zatrudnienia i Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy na lata 2022 — 2027 sporządzony został w oparciu o analizę sytuacji rynku pracy Powiatu Ostrowieckiego i wytycza realizację działań w obszarach zwanymi Celami, takimi jak:

- ✓ Promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych;
- ✓ Poprawa jakości usług obsługi osób bezrobotnych i partnerów rynku pracy;
- ✓ Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości;
- ✓ Działania na rzecz osób wykluczonych społecznie;
- ✓ Dostosowywanie struktury kształcenia w powiecie do sytuacji na rynku pracy.

Program ma za zadanie zwiększenie szans w wejściu na rynek pracy osób będących w szczególnej sytuacji, w tym osób niepełnosprawnych. Program został przyjęty przez Radę Powiatu Ostrowieckiego uchwałą Nr LVI/336/2022 z dnia 04 marca 2022 roku.

II 13. Badanie ankietowe populacji oraz kadry pomocy społecznej

II 13.1. Grupa badana i metodologia

Na początku 2025 r. na terenie Powiatu Ostrowieckiego przeprowadzono badania ankietowe w celu zidentyfikowania obrazu lokalnych problemów społecznych. Pytania dotyczyły w szczególności:

- ✓ oceny istotności i skali występowania na terenie powiatu poszczególnych problemów społecznych,
- ✓ zagadnień związanych ze stosowaniem substancji psychoaktywnych, takich jak alkohol i narkotyki,
- ✓ zagadnień związanych z uzależnieniem od papierosów,
- ✓ występowania przemocy domowej, w tym przekonań o modelu wychowania dzieci i młodzieży w kontekście stosowania kar fizycznych,
- ✓ oceny sytuacji życiowej i stanu usług społecznych,
- ✓ oceny sytuacji seniorów i osób z niepełnosprawnością.

Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych wśród losowo dobranych przedstawicieli dwóch grup reprezentujących lokalne środowiska społeczne. Odpowiedzi na pytania udzielili:

- ✓ dorośli mieszkańcy powiatu (757 osób),
- ✓ pracownicy pomocy społecznej z terenu powiatu (789 osób).

Badania były przeprowadzone przy użyciu internetowego narzędzia badawcze CORIGO. Jest to program pozytywnie zaopiniowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, który pozwala na efektywne badanie postaw respondentów. Forma ankiety internetowej (metoda CAWI - *Computer Assisted Web Interviews*) pozwala na upewnienie się, że wszystkie pytania zostaną wypełnione.

Szczegółowy opis uzyskanych odpowiedzi wraz z ilustracjami graficznymi zawarto w odrębnym dokumencie pt. *„Diagnoza lokalnych problemów społecznych w Powiecie Ostrowieckim w 2025 r. (raport z badań ankietowych)".*

Poniżej przedstawiono kluczowe wnioski mające wpływ na kształt celów przyjętych w niniejszej Strategii.

II.13. 2. Dorośli mieszkańcy – podsumowanie

- Jako **główny problem** mieszkańcy ocenili na równi **długotrwałe choroby** (tak twierdzi łącznie 70% z nich, w tym 28% uważa to za problem bardzo istotny, a 42% za raczej istotny) oraz **uzależnienie od alkoholu** (również zdaniem 70%, w tym 30% uważa to za problem bardzo istotny, a 40% za raczej istotny). Na drugim miejscu znalazło się bezrobocie – zdaniem 28% ankietowanych to problem bardzo istotny, a 38% raczej istotny, co daje w sumie 66%.
- Mieszkańcy **bardzo pozytywnie oceniają swój sytuację materialną i mieszkaniową**. Jako dobrą lub wręcz bardzo dobrą ocenia sytuację materialną gospodarstwa domowego łącznie 62% badanych, a sytuację mieszkaniową łącznie 76%.
- Mieszkańcy w przeważającej większości (87%) **są przekonani o potrzebie realizowania działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom**. Natomiast najwięcej z nich sygnalizuje potrzebę zapewnienia wsparcia psychologicznego dla rodzin (42%), otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień (21%) oraz warsztatów profilaktycznych dla uczniów (17%).
- **Ponad połowa** (54%) ankietowanych podaje, że **nie zna nikogo, kto doświadcza przemocy domowej.** Natomiast 18% zna takie osoby, a pozostałe 28% nie jest pewna, ale ma takie podejrzenia. Nieznaczenie ponad połowa (51%) badanych podaje, że nie zna miejsc, w których może uzyskać pomoc osoba doświadczająca przemocy odmowej.
- **Badani dorośli mieszkańcy deklarują w zdecydowanej większości postawy wychowawcze wolne od stosowania przemocy** (np. 82% nie akceptuje klapsów jako metody wychowawczej, a 91% odrzuca pogląd, że „kary fizyczne hartują dziecko i pomagają mu lepiej radzić sobie w przyszłości").
- Największa część mieszkańców (43%) **ocenia jako przeciętną współpracę w zakresie rozwiązywania problemów społecznych** pomiędzy władzami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi i kościelnymi. Zdaniem 36% ta współpraca układa się dobrze lub bardzo dobrze, a 8% źle. Pozostałe 13% nie ma zdania na ten temat.
- **Udział w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych** organizowanych na terenie powiatu jest popularny – 68% mieszkańców deklaruje, że w nich uczestniczy.
- Większość ankietowanych (59%) ocenia, że **większość potrzeb w sektorze życia społecznego w powiecie jest zaspokajana,** co oznacza, że w pewnych obszarach pozostaje jeszcze dużo do poprawy – pozostałe 41% badanych uważa, że nie wszystkie takie potrzeby są prawidłowo zaspokajane przez władze samorządowe. Spośród usług społecznych, które zdaniem mieszkańców wymagają większej uwagi władz powiatowych, na pierwszy plan zdecydowanie wybija się **poprawa stanu ochrony zdrowia** (na to wskazuje 33% udzielonych odpowiedzi i 78% ogółu respondentów).

Pytanie dotyczące bezpośrednio oceny stanu opieki zdrowotnej na terenie powiatu podzieliło ankietowanych. W opinii 35% opieka zdrowotna jest na raczej złym poziomie, a 31% ocenia, że na raczej dobrym, a 22% nie ma zdania na ten temat.

- Większość ankietowanych uważa, że **sytuacja seniorów w powiecie jest dobra** (53%), a **oferta działań dla seniorów w powiecie jest wystarczająca** (84%).
- W opinii 1/3 badanych (30%) **osoby z niepełnosprawnością nie mogą znaleźć pracy** na terenie powiatu z powodu braku stosownych ofert pracy. Natomiast 29% uważa przeciwnie.

II 13. 3. Pracownicy instytucji pomocy społecznej

- **Najbardziej istotny problem** w środowisku lokalnym stanowią **długotrwałe choroby** – 30% oceniło je za problem bardzo istotny, a 43% jako raczej istotny, co daje łącznie 73%. W niewiele mniejszym stopniu ankietowani sygnalizują problem **niepełnosprawności** – 30% oceniło je za problem bardzo istotny, a 41% jako raczej istotny, co daje łącznie 71%. Zestawienie ze sobą odpowiedzi badanej kadry pomocy społecznej i dorosłych mieszkańców wskazuje na bardzo dużą zbieżność opinii w tym temacie.
- W opinii 86% badanych **jest potrzeba realizacji działań profilaktycznych** na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom. Za najbardziej potrzebne działanie profilaktyczne respondenci ocenili wsparcie psychologiczne dla rodzin (42%). W drugiej kolejności są to otwarte konsultacje z terapeutą uzależnień (23%), a w trzeciej warsztaty profilaktyczne dla uczniów (20%). Również w tym zakresie opinie obu grup respondentów są bardzo zbliżone do siebie.
- Większość badanych (55%) jest zdania, że **większość potrzeb w sektorze życia społecznego nie jest w powiecie zaspokajana**. Zdaniem największej grupy badanych (79%) największej poprawy wymaga stan opieki zdrowotnej.
- Ponad połowa (51%) badanych częściowo zgadza się z opinią, że **instytucje pomocy społecznej mają wpływ na zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym**, a 24% zgadza się z tym w pełni. Łącznie 14% badanych zaprzecza, a pozostałe 11% nie ma zdania.
- Tak wysokie wskazania korespondują z ogólnym zadowoleniem z pracy większości badanych- 61%) deklaruje bowiem, że **nie czuje się wypalona zawodowo**. Pozostałe 39% twierdzi przeciwnie.

III. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT to heurystyczna technika analityczna, która służy uporządkowaniu zgromadzonych danych i wysnuciu wniosków do dalszego strategicznego działania w określonej sferze. W kontekście strategii rozwiązywania problemów społecznych analiza SWOT stanowi metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Skrót SWOT to akronim pochodzący od czterech angielskich słów, które zarazem stanowią cztery elementy tej techniki. Są to **Strenghts** (silne strony), **Weaknesses** (słabe strony), **Opportunities** (szanse), **Threats** (zagrożenia). Te pojęcia należy rozumieć w następujący sposób:

S (**Strenghts**) – mocne strony gminy, to walory wynikające z uwarunkowań wewnętrznych

gminy, które w pozytywny sposób wyróżniają ją spośród innych. Mocne strony mogą być zarówno obiektywnie dane przez naturę (np. liczba osób w wieku produkcyjnym) jak i być zasługą lokalnej społeczności (np. wysoki poziom mobilności i przedsiębiorczości).

W (Weaknesses) – słabe strony, które jeśli nie zostaną wyeliminowane bądź zniwelowane mogą hamować rozwój gminy. To konsekwencja ograniczeń zasobów i niedostatecznego ukształtowania uwarunkowań wewnętrznych. Mogą one dotyczyć całej gminy, jak i jej części. Mogą dotyczyć wszystkich aspektów funkcjonowania gminy, bądź jej poszczególnych elementów.

O (Opporutnities) – szanse - czyli zewnętrzne zjawiska i tendencje występujące w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane będą impulsem rozwoju oraz osłabią występujące negatywne zjawiska,

T (Threats) – zagrożenia – wszystkie zewnętrzne zjawiska postrzegane jako bariery dla rozwoju gminy, utrudnienia, dodatkowe koszty działania. Istnienie zagrożeń musi być brane pod uwagę przy planowaniu podejmowanych działań.

Mocne strony:

- dobrze funkcjonujące zaplecze kadrowe i instytucjonalne, w tym PCPR, ośrodki pomocy społecznej, centra usług społecznych, PUP, CIS itd.,
- doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej,
- funkcjonowanie dwóch domów pomocy społecznej,
- praca zespołów terapeutyczno-opiekuńczych w domach pomocy społecznej,
- dobrze rozwinięta terapia zajęciowa i rehabilitacja w domach pomocy społecznej,
- działalność sześciu placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- działalność trzech warsztatów terapii zajęciowych,
- funkcjonowanie środowiskowego domu samopomocy,
- działalność Punktu Interwencji Kryzysowej,
- realizowanie zadań ustawowych przez gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych,
- funkcjonowanie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności,
- liczne działania profilaktyczne adresowane do rodziców, uczniów i nauczycieli,
- promowanie idei rodzicielstwa zastępczego,
- prowadzenie szkoleń dla rodzin zastępczych i dla kandydatów na rodziny zastępcze,
- stosowanie procedury „Niebieskiej Karty".

Słabe strony:

- niekorzystna sytuacja demograficzna (w latach 2022-2024 liczba mieszkańców zmalała o 14,4%, prognoza dalszego spadku liczby populacji),
- ujemny przyrost naturalny oraz starzenie się społeczeństwa,
- bierna postawa rodzin w rozwiązywaniu swoich problemów,
- uzależnienie się rodzin od pomocy społecznej jako preferowany model życia,
- długotrwałe bezrobocie,
- niedostateczna opieka systemowa nad osobami starszymi,

- migracja zarobkowa osób młodych, zwłaszcza do większych ośrodków,
- występowanie barier architektonicznych w przestrzeni publicznej,
- niska dostępność do infrastruktury pomocowej na terenach wiejskich,
- brak telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży,
- występowanie problemu uzależnień,
- zagrożenia ze strony nowych rodzajów uzależnień (m.in. od sieci Internet, zakupów online, smartfona),
- brak specjalistycznych placówek zapewniających pomoc osobom uzależnionym,
- mało rozbudowany na terenie powiatu sektor organizacji pozarządowych sprofilowanych na przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy domowej.

Szanse:

- integracja współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania problemom społecznym,
- dalsze doskonalenie zawodowe kadr, realizacja programów pomocowych,
- możliwość pozyskania i spożytkowania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych przez instytucje pomocowe,
- korzystanie w większym stopniu z potencjału i zasobów organizacji pozarządowych,
- rozwój i popularyzacja wolontariatu, rozwój współpracy i partnerstw lokalnych oraz zaangażowanie społeczności lokalnych w proces rozwoju,
- funkcjonujące ogólnopolskie telefony zaufania, utworzenie bezpłatnego telefonu zaufania dla dzieci i młodzieży,
- utworzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej,
- systematyczne monitorowanie sytuacji w rodzinach oraz wczesne diagnozowanie zagrażających im problemów,
- wzrost świadomości społecznej i wiedzy na temat prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez rodziny,
- rozwój instytucjonalnej pieczy zastępczej przez utworzenie i prowadzenie specjalistyczno-opiekuńczej placówki dla dzieci niepełnosprawnych oraz placówki o charakterze interwencyjnym,
- bardziej skuteczny rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej,
- systematyczne znoszenie barier architektonicznych, komunikacyjnych i społecznych z myślą o osobach niepełnosprawnych,
- skuteczny rozwój rodzinnych form opieki zastępczej (rodzinne domy dziecka, zawodowe rodziny zastępcze)
- podniesienie poziomu świadomości społecznej (w tym m.in. w zakresie zdrowego stylu życia i potrzeby profilaktyki).

Zagrożenia:

- negatywny wpływ epidemii COVID-19 na obszary życia społeczno-gospodarczego,
- niepewna sytuacja międzynarodowa w sąsiedztwie granic Polski,

- degradacja więzi i wartości rodzinnych oraz sąsiedzkich,
- zjawisko tzw. „wyuczonej bezradności”,
- alienacja i marginalizacja grup społecznych,
- niespójność i występowanie luk w przepisach prawnych z zakresu problematyki przeciwdziałania problemom społecznym,
- skomplikowane procedury pozyskiwania środków finansowych z Unii Europejskiej,
- niski status zawodowy kadr pomocy społecznej,
- ryzyko wypalenia zawodowego kadr pomocy społecznej,
- trudna sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy – w tym ograniczona liczba miejsc pracy,
- stały wzrost zapotrzebowania na opiekę i usługi na rzecz osób starszych oraz z niepełnosprawnościami,
- rozbudowany system pomocy społecznej sprzyjający utrwalaniu się pasywnych postaw na rynku pracy,
- konkurencja ze strony innych samorządów w pozyskiwaniu środków finansowych na działania społeczne,
- duża liczba zadań delegowanych ustawowo na jednostki samorządu terytorialnego, nie zawsze z przyznaniem finansowania z budżetu państwa na te cele.

IV. WIZJA, MISJA I CELE STRATEGII

IV 1. Wizja oraz misja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja oraz misja w zakresie polityki społecznej Powiatu Ostrowieckiego na najbliższe pięć lat zostały opracowane w oparciu o wnioski z przeprowadzonej diagnozy sytuacji społecznej i analizy SWOT.

Tab.29. Wizja i misja polityki społecznej

WIZJA	MISJA
Wizja obejmuje docelowy i wyobrażony na przyszłość obraz powiatu, łączący wszystkie istotne aspekty funkcjonowania wspólnoty lokalnej.	*Misja zawiera zasady i wartości akceptowalne przez podmioty realizujące Strategię oraz wyznaczenie sposobu wdrożenia jej założeń w życie społeczne.*
Powiat Ostrowiecki zapewnia mieszkańcom dostęp do bogatej oferty usług socjalno-społecznych, edukacyjnych oraz kulturalnych	Powiat Ostrowiecki prowadzi spójną politykę społeczną ukierunkowaną na podniesienie jakości i poziomu życia mieszkańców powiatu w warunkach wolnych od dyskryminacji, marginalizacji i wykluczenia społecznego.

Aby urzeczywistnić sformułowane w ten sposób wizję i misję w zakresie polityki społecznej, należy wytyczyć cele strategiczne oraz precyzujące je działania.

IV 2. Cele strategiczne polityki społecznej

W oparciu o przeprowadzona diagnozę problemów społecznych zostały sformułowane następujące 4 cele strategiczne:

1. **Rozwój kompleksowego systemu wsparcia rodziny oraz systemu pieczy zastępczej;**
2. **Rozwój systemu przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy domowej;**
3. **Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnością**
4. **Zapewnienie wysokich standardów funkcjonowania dla rozwoju domów pomocy społecznej**

Do każdego z celów strategicznych przypisano cele operacyjne, wskaźniki realizacji oraz realizatorów, co ujęto w poniższej tabeli.

Tab.30. Cele polityki społecznej.

Cel strategiczny I: Rozwój kompleksowego systemu wsparcia rodziny oraz systemu pieczy zastępczej			
Lp.	*Cele operacyjne*	*Wskaźniki realizacji*	*Realizator*
1.	Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego w szczególności poprzez: akcje informacyjne, dystrybucję ulotek, plakatów, informatorów, organizację spotkań informacyjnych, przygotowanie spotu promującego.	• Liczba i formy przeprowadzonych akcji informacyjno-promocyjnych • Liczba spotkań • Liczba uczestników spotkań • Liczba rozdystrybuowanych materiałów	PCPR, OPS-y, NGO.
2.	Pozyskiwanie i przygotowanie nowych kandydatów do pełnienia funkcji zawodowej, niezawodowej rodziny zastępczej oraz do pełnienia funkcji rodzinnego domu dziecka	• Liczba kandydatów, • Liczba przeprowadzonych szkoleń, • Liczba rodzin, które ukończyły szkolenia i uzyskały zaświadczenie kwalifikacyjne, • Liczba nowoutworzonych form pieczy zastępczej	PCPR.
3.	Wsparcie funkcjonujących rodzinnych form pieczy zastępczej	• Liczba szkoleń i ich uczestników, • Liczba rodzin korzystających z pomocy psychologicznej, prawnej, pedagogicznej i innej, • Liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, • Liczba rodzin zastępczych objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej • Liczba spotkań koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej z rodzinami zastępczymi	PCPR.

4.	Wsparcie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków opuszczających pieczę zastępczą poprzez wzmocnienie kompetencji wychowawczych rodzin zastępczych, organizację spotkań integracyjnych dla rodzin zastępczych i udział pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej w formach wsparcia mających na celu podnoszenie lub nabycie nowych kwalifikacji	• Liczba indywidualnych programów usamodzielnienia • Liczba osób, którym przyznano pomoc finansową, • Liczba osób opuszczających pieczę zastępczą po uzyskaniu pełnoletności; • Liczba zorganizowanych spotkań integracyjnych i w ramach grup wsparcia • Liczna uczestników ww. spotkań • liczba zrealizowanych szkoleń i kursów dla wychowanków • Liczba wychowanków uczestniczących w szkoleniach i kursach	PCPR, PO-W, OPS,CUS, RZ.
Cel strategiczny 2: Rozwój systemu przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy domowej			
Lp.	*Cele operacyjne*	*Wskaźniki realizacji*	*Realizator*
1.	Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom oraz zapewnienie osobom uzależnionym i współuzależnionym bogatej oferty wsparcia	• Liczba zrealizowanych inicjatyw profilaktyczno-edukacyjnych na rzecz przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i innym uzależnieniom, • Liczba szkoleń podnoszących kwalifikacje kadry w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom • Liczba uczestników ww. szkoleń, • Liczba udzielonych porad specjalistów (prawnych, psychologicznych, terapeuty uzależnień) • Liczba osób, które skorzystały z ww. porad,	PCPR, OPS-y.
2.	Przeciwdziałanie przemocy domowej w szczególności poprzez zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa oraz zapewnienie schronienia osobom doznającym przemocy domowej	• Liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu przemocy domowej, • Liczba osób, którym udzielono schronienia, • Koszty poniesione w celu zapewnienia schronienia osobom doznającym przemocy domowej • Liczba szkoleń podnoszących kwalifikacje kadry w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom • Liczba uczestników ww. szkoleń,	PCPR, OPS-y.

		• Liczba udzielonych porad specjalistów (prawnych, psychologicznych, terapeuty uzależnień), • Liczba osób, które skorzystały z ww. porad,	
3.	Realizacja programów i projektów w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej	• Liczba zrealizowanych programów i projektów, • Liczba osób biorących udział w programach i projektach, • Wartość zrealizowanych programów i projektów	PCPR, OPS-y, CUS, Powiat Ostrowiecki
Cel strategiczny 3: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnością			
Lp.	*Cele operacyjne*	*Wskaźniki realizacji*	*Realizator*
1.	Podnoszenie jakości życia osób z niepełnosprawnością poprzez: likwidację barier architektonicznych, wspieranie w zakresie edukacji, dofinansowanie do zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, dofinansowanie pobytu na turnusie rehabilitacyjnym, zapewnienie oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej	• Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych, technicznych i transportowych • Wartość nakładów finansowych na likwidację barier (w zł.) • Liczba dofinansowanych zakupów środków transportowych do przewozu osób z niepełnosprawnością • Wartość łączna dofinansowanych zakupów środków transportowych do przewozu osób z niepełnosprawnością (w zł.)	PCPR, Powiat Ostrowiecki, NGO, Gminy Powiatu Ostrowieckiego.
		• Liczba osób z niepełnosprawnością, które skorzystały z dofinansowania do kształcenia, • Łączna kwota środków finansowych wydatkowanych na dofinansowanie kształcenia osób z niepełnosprawnością (w zł.)	PCPR.
		• Liczba osób z niepełnosprawnością, które skorzystały z dofinansowania do zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych, • Łączna kwota środków finansowych przeznaczonych na dofinansowanie ww. zadania (w zł.)	PCPR.

		• Liczba osób z niepełnosprawnością, którym przyznano dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych • Łączna kwota środków finansowych przeznaczonych na dofinansowanie ww. zadania (w zł.)	PCPR, organizatorzy turnusów rehabilitacyjnych, NGO.
		• Liczba dofinansowanych zadań z zakresu oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej na rzecz osób z niepełnosprawnością • Liczba osób z niepełnosprawnością uczestniczących w ww. wydarzeniach • Łączna wartość dofinansowanych wydarzeń dla osób z niepełnosprawnością	PCPR, Powiat Ostrowiecki, NGO.
2.	Zwiększenie dostępności osób z niepełnosprawnością do rynku pracy poprzez podniesienie poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, promocję zatrudnienia oraz aktywizację zawodową	• Liczba osób z niepełnosprawnością, które otrzymały dofinansowanie do kształcenia, w tym kursów prawa jazdy • Łączna kwota wypłaconych dofinansowań	PCPR.
		• Liczba osób z niepełnosprawnością, które zostały zatrudnione, • Kwota wypłaconych pracodawcom świadczeń związanych z utworzeniem stanowiska pracy dla osób z niepełnosprawnością	Powiat Ostrowiecki, PUP, Pracodawcy.
		• Liczba osób z niepełnosprawnością skierowanych na staż, • Łączna kwota świadczeń wypłaconych w związku z odbywaniem stażu	Powiat Ostrowiecki, PUP, Pracodawcy.
		• Liczba osób z niepełnosprawnością, które otrzymały dofinansowanie na rozpoczęcie działalności gospodarczej, • Łączna kwota świadczeń wypłaconych w związku z dofinansowaniem na rozpoczęcie działalności gospodarczej.	Powiat Ostrowiecki, PUP.

Źródło: Opracowanie własne PCPR.

Cel strategiczny 4: Zapewnienie wysokich standardów funkcjonowania dla rozwoju domów pomocy społecznej			
Lp.	*Cele operacyjne*	*Wskaźniki realizacji*	*Realizator*
1.	Poprawa jakości i usług poprzez ciągłe podwyższanie standardów opieki medycznej, pielęgnacyjnej i terapeutycznej, w tym: a) wdrożenie indywidualizacji opieki (regularne aktualizowanie Indywidualnych Planów Wsparcia, monitorowanie postępów i dostosowanie odpowiednich działań) b) rozwój programów terapeutycznych (wzbogacenie oferty terapeutycznej o nowe formy zajęć umożliwiających mieszkańcom wyrażanie siebie i rozwijanie nowych umiejętności)	• Liczba przeprowadzonych audytów i kontroli jakości w DPS. • Liczba zaleceń pokontrolnych wdrożonych w ustalonym terminie. • Liczba wdrożonych Indywidualnych Planów Wsparcia • Liczba wdrożonych programów terapeutycznych	PCPR, DPS.
2.	Kontrolowanie działań zapewniających prawidłową realizację leczenia mieszkańców poprzez elektroniczną ewidencję leków, oraz prowadzenie odpowiedniej dokumentacji zgodnej z obowiązującą procedurą, przeprowadzanie cyklicznych inwentaryzacji zakończonych protokołem.	• Liczba przeprowadzonych inwentaryzacji	PCPR, DPS.
3.	Rozbudowa infrastruktury DPS poprzez: zidentyfikowanie potrzeb inwestycyjnych na poziomie lokalnym i regionalnym, modernizację istniejących obiektów i zapewnienie dostępu do specjalistycznych pomieszczeń, takich jak sale rehabilitacyjne, pokoje terapeutyczne czy strefy rekreacyjne.	• Liczba i zakres przeprowadzonych remontów i modernizacji • Wysokość środków przeznaczonych na remonty i modernizację	DPS.
4.	Podwyższanie standardu Domu Pomocy Społecznej poprzez prowadzenie bieżących remontów, które podniosą komfort życia mieszkańców oraz estetykę placówki, modernizację pokoi mieszkalnych oraz pomieszczeń ogólnodostępnych (malowanie, układanie glazury, wymiana osprzętu elektrycznego,	• Liczba i zakres przeprowadzonych remontów • Liczba modernizacji - innowacji wprowadzonych w strukturę funkcjonowania DPS	DPS.

	armatury i ceramiki łazienkowej), jak również wymianę wyposażenia (meble, szafki, szafy, łóżka itp.).		
5.	Rozwój kadry i zwiększenie kompetencji pracowników - poprzez systematyczną organizację szkoleń i kursów dla personelu.	• Liczba zorganizowanych szkoleń dla personelu w ciągu roku (w szczególności z zakresu nowoczesnych metod opieki, radzenia sobie z trudnymi sytuacjami oraz ochrony praw mieszkańców) • Procent pracowników uczestniczących w szkoleniach z zakresu opieki i wsparcia mieszkańców. • Liczba konferencji branżowych oraz programów wymiany doświadczeń z innymi DPS, w których uczestniczyli przedstawiciele Powiatu Ostrowieckiego	DPS.
6.	Zapewnienie osiągania wskaźnika zatrudnienia pracowników Zespołu O-T w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy na jednego mieszkańca, poprzez aktywną rekrutację wykwalifikowanego personelu opiekuńczo terapeutycznego, aby zapewnić odpowiednią liczbę pracowników z godnie z obowiązującymi standardami i normami.	• Wysokość wskaźnika zatrudnienia pracowników Zespołu O-T w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy na jednego mieszkańca	DPS, PCPR.
7.	Zwiększenie transparentności działań zgodnie ze standardami prawnymi.	• Liczba opublikowanych corocznie raportów dotyczących działalności DPS, w tym informacji o osiągniętych wynikach oraz planowanych inicjatywach. • Liczba zgłoszonych uwag i wniosków dotyczących poprawy funkcjonowania DPS, wraz z odsetkiem realizacji tych zgłoszeń. • Liczba dokonanych w ciągu roku przeglądów wewnętrznych procedur i standardów działania DPS w celu ich aktualizacji.	DPS, PCPR.

8.	Utrzymanie odpowiednich standardów usług świadczonych na rzecz mieszkańców DPS	• Liczba inicjatyw skierowanych do mieszkańców DPS podjętych wspólnie z NGO • Liczba podmiotów współpracujących z DPS	DPS, PCPR.

Źródło: Opracowanie własne PCPR.

IV 3. Prognoza zmian społecznych wskutek wdrożenia Strategii

Zakłada się, że wdrożenie w życie działań określonych na mocy niniejszej Strategii przyczyni się do osiągnięcia różnorodnych oraz trwałych zmian w życiu społeczności Powiatu Ostrowieckiego, a w szczególności przyczyni się do:

- zmniejszenia skali występowania problemów społecznych;
- poszerzenia oferty świadczonych usług w zakresie pomocy społecznej;
- usprawnienia i rozwinięcia współpracy z sektorem pozarządowym, jako istotnym partnerem dla samorządu w prowadzeniu polityki społecznej;
- wzrostu świadomości społecznej wolnej od negatywnych stereotypów na temat korzystania z pomocy społecznej, a także osób starszych, z niepełnosprawnościami, uwikłanych w przemoc domową i innych grup zagrożonych marginalizacją;
- poprawienia funkcjonowania osób starszych oraz z niepełnosprawnościami we wszystkich obszarach życia społecznego;
- wzmocnienia i usprawnienia systemu pieczy zastępczej, w szczególności poprzez zapewnienie wystarczającej liczby miejsc i warunków w rodzinnej pieczy zastępczej;
- redukcji liczby osób i rodzin zagrożonych lub dotkniętych przemocą oraz zapobiegnie eskalacji przemocy domowej w danej rodzinie,
- podwyższenia kompetencji rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu zadań opiekuńczo-wychowawczych i trwałe przywrócenie im zdolności do prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,
- podniesienia jakości i innowacyjności kształcenia w kierunku zbieżnym z potrzebami rynku pracy,
- redukcji skali bezrobocia oraz generowanych przez nie problemów społecznych,
- poprawy sytuacji bytowej mieszkańców, w tym osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego oraz obarczonych ryzykiem wykluczenia społecznego.
- zmodernizowania i rozbudowy infrastruktury Domów Pomocy Społecznej na terenie powiatu,
- poprawy jakości opieki w DPS w sposób dostosowany do rzeczywistych potrzeb osób wymagających wsparcia,
- zapewnienia standardów funkcjonowania DPS zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa, uwzględniającymi zarówno potrzeby fizyczne, jak i psychiczne mieszkańców DPS,

- stabilności zatrudnienia, wysoka jakość opieki i bezpieczeństwa zarówno mieszkańców, jak i pracowników DPS.

V ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ

V 1. Realizatorzy

W procesie zarządzania Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Ostrowieckiego na lata 2025-2029 biorą udział:

- **Rada Powiatu Ostrowieckiego** – pełni nadzór nad bieżącą realizacją strategii,
- **Zarząd Powiatu Ostrowieckiego** – kieruje sprawozdania z realizacji Strategii na Sesje Rady Powiatu Ostrowieckiego,
- **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim** – jest koordynatorem wdrażania i monitorowania Strategii oraz gromadzi dokumentację związaną z realizacją Strategii, sporządza raporty w oparciu o otrzymane dane od jednostek realizujących poszczególne zadania.

V 2. Monitoring, ewaluacja i aktualizacja Strategii

Głównym celem monitoringu Strategii jest ocena zakresu i stopnia jej realizacji. Jako że wdrożenie Strategii jest zadaniem wieloletnim, jej ewaluacja i (ewentualna) aktualizacja są konieczne dla adekwatnego planowania działań w danym roku. W ramach aktualizacji Strategii należy uwzględnić sytuację gospodarczą, społeczną, zmiany prawodawstwa, konieczność elastycznego reagowania na efekty działań już zrealizowanych oraz na ewentualne wystąpienie nowych problemów społecznych w obrębie społeczności lokalnej powiatu.

W ramach monitoringu raz do roku należy sporządzić i przedłożyć Radzie Powiatu Ostrowieckiego sprawozdanie z ewaluacji Strategii wraz z ewentualnymi propozycjami jej zaktualizowania. Sprawozdanie powinno zawierać przede wszystkim wykaz podjętych w danym okresie działań wraz z ich efektami oraz wykaz podmiotów partycypujących w tych działaniach wraz z kosztami realizacji przedsięwzięć. Monitoring realizacji strategii powinien być prowadzony w odniesieniu do czynników osiągania poszczególnych celów. Aby dokonań ostatecznej realizacji oceny celów Strategii, należy po zakończeniu jej realizacji przygotować syntetyczny raport końcowy. W tym raporcie powinna znaleźć się informacja o zakresie i stopniu realizacji poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych oraz informacja na temat działań uwieńczonych sukcesem, jak i tych, których nie udało się zrealizować w wyznaczonej perspektywie czasowej.

V 3. Relewantne programy

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Ostrowieckiego będzie realizowana w szczególności w oparciu o następujące programy:

- Program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- Program profilaktyczny promujący i wdrażający prawidłowe metody wychowawcze w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;

- Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową;
- Program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową;
- Program rozwoju pieczy zastępczej;
- Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

V 4. Finansowanie Strategii

Środki finansowe na realizację celów zaplanowanych w niniejszej Strategii będą pochodziły z:

- budżetu samorządu Powiatu Ostrowieckiego,
- budżetu państwa,
- Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- funduszy unijnych,
- innych środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

V 5. Upowszechnianie Strategii

Dla realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych niezbędne jest zapewnienie łatwej dostępności do tego dokumentu potencjalnym czytelnikom, w tym w szczególności przedstawicielom różnych grup, podmiotów i osób objętych działaniami w ramach Strategii. Niniejsza Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Ostrowieckiego na lata 2025-2030 zostanie udostępniona do wglądu w siedzibie Koordynatora realizacji działań wyznaczonych w dokumencie tj. siedzibie PCPR w Ostrowcu Świętokrzyskim.

Ponadto cały dokument wraz z uchwałą Rady Powiatu Ostrowieckiego w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Ostrowieckiego na lata 2025-2030 będzie dostępny na stronie internetowej: Biuletyn Informacji Publicznej – Starostwa Powiatowego w Ostrowcu Świętokrzyskim.

VI Podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Ostrowieckiego na lata 2025 -2030 stanowi najważniejszy dokument Powiatu Ostrowieckiego w zakresie założeń i realizacji lokalnej polityki społecznej, stanowiąc wybór priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznano za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

W Strategii określono cele, zadania, wybór kierunków działań oraz podmioty odpowiedzialne za jej realizację. Nadrzędnym celem przyjęcia Strategii jest prowadzenie długofalowych działań przyczyniających się do zapobiegania i eliminowania niekorzystnym zjawiskom społecznym, poprawiając tym samym standardy życia mieszkańców. W tym ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób z niepełnosprawnością oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Planowane sposoby ich polepszania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania.

Cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań sformułowano w oparciu o diagnozę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, sytuacji na lokalnym rynku pracy,

sytuacji osób z niepełnosprawnością, a ponadto uwzględniając wyrażone przez mieszkańców i kadrę systemu pomocy społecznej opinie w toku badań ankietowych. W ramach wypracowanej Strategii założono podejście skoncentrowane na wzmocnieniu postaw aktywnych, wdrożeniu modelu pomocy zintegrowanej i partnerskich relacji instytucji z sektorem pozarządowym działającym w obszarze polityki społecznej.

W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Cele wyrażone w Strategii będą realizowane zgodnie z wytyczonymi kierunkami działań, z tym że w skali i harmonogramie zależnym od możliwości finansowych. Strategia będzie podlegała monitorowaniu, ewaluacji i niezbędnym aktualizacjom wynikającym ze zmieniającej się w czasie rzeczywistości społeczno-gospodarczej i prawnej, a także ze zdiagnozowanych potrzeb mieszkańców powiatu ostrowieckiego. Zachodzące przemiany wraz z koniecznością ciągłej odpowiedzi na potrzeby mieszkańców w sposób adekwatny stanowi podstawowe wyzwanie dla instytucji rządowych, samorządowych, jak i pozarządowych w zakresie rozwiązywania problemów społecznych. W tym zakresie jest zatem konieczna międzysektorowa współpraca prowadzona w kierunku zapewnienia możliwie jak najlepszych warunków życiowych wszystkich mieszkańców powiatu.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 19 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283, z późn.zm.), do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem zawierającym propozycję konkretnych działań mających na celu rozwiązywanie problemów społecznych w Powiecie Ostrowieckim oraz poprawę jakości życia i zaspakajania potrzeb mieszkańców. W strategii uwzględniono kluczowe działania z obszaru pomocy społecznej, pieczy zastępczej oraz osób z niepełnosprawnościami.

Ponadto Strategia uwzględnia wnioski pokontrolne Najwyższej Izby Kontroli dot. prognozy zmian celów strategicznych oraz wskaźników realizacji zadań w odniesieniu do domów pomocy społecznej.

Mając na uwadze powyższe przyjęcie Uchwały jest uzasadnione.